

DELOVNI ZVEZEK

št. 12/letnik VII/1998

PRENOVA REGIONALNE POLITIKE

Igor STRMŠNIK

Ljubljana, april 1999

© Razmnoževanje publikacije in njenih delov ni dovoljeno. Objava besedila in podatkov v celoti ali deloma je dovoljena le z navedbo vira.

IZDAJATELJ: Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana,
Gregorčičeva 27

FAKS: 061/178 20 70

TELEFON: 061/178 21 12

UREDNIK ZBIRKE: mag. Igor STRMŠNIK

Razmnoževanje v 200 izvodih.

GRAFIČNO OBLIKOVANJE: Boštjan PLEŠEC

ODGOVORNA OSEBA: doc. dr. Janez POTOČNIK

Pisna naročila za zbirko ali publikacijo sprejemamo na naslov izdajatelja.

KLJUČNE BESEDE: regionalni razvoj, regionalizacija, strukturna politika, Evropska zveza

Po mnenju Urada Vlade za informiranje št. 23/93-93 z dne 29. marca 1993 je zbirka Delovni zvezki Urada RS za makroekonomske analize in razvoj proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke prometnega davka, po kateri se plačuje davek od prometa proizvoda po stopnji 5%.

KAZALO

PREDGOVOR	1
POVZETEK	2
ABSTRACT	2
ZAKAJ PRENOVA REGIONALNE POLITIKE - CILJI PRENOVE	3
ZARADI PREMAJHNE UČINKOVITOSTI IN NEDOSEGANJA CILJEV DOSEDANJE REGIONALNE POLITIKE.	3
ZARADI PRIPRAV NA VKLJUČITEV SLOVENIJE V EVROPSKO ZVEZO	4
ZARADI PRIPRAVE IN UVELJAVITVE POGAJALSKIH IZHODIŠČ PRI VKLJUČEVANJU V EVROPSKO ZVEZO	4
ZARADI SLABEGA IZKORIŠČANJA LOKALNIH RAZVOJNIH POBUD IN ODSOTNOSTI REGIONALNE DIMENZIJE V SEKTORSKIH RAZVOJNIH PROGRAMIH	5
KOT POGOJ IZVAJANJA REFORME NOVE KMETIJSKE POLITIKE (RAZVOJ PODEŽELJA) IN DRUGIH SEKTORSKIH RAZVOJNIH POLITIK	5
ZA VZPOSTAVITEV INSTITUCIONALNEGA OKVIRA ZA UČINKOVITO IZVAJANJE STRATEGIJE IN POLITIKE SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA	5
ZARADI DOKONČANJA PROJEKTA REFORME DRŽAVNE UPRAVE	5
KAJ LAHKO ZAUSTAVI PRENOVO REGIONALNE POLITIKE	7
NEDOKONČANOST PROJEKTA LOKALNE SAMOUPRAVE	7
NESPREJEMANJE NAČELA SUBSIDIARNOSTI Z ARGUMENTOM EKONOMSKE RACIONALNOSTI	8
ODNOS ŠIRŠE JAVNOSTI DO NOVEGA ZAPOSLOVANJA V DRŽAVNI UPRAVI	9
SMERI PRENOVE REGIONALNE POLITIKE V SLOVENIJI	10
OD SPODBUJANJA RAZVOJA DEMOGRAFSKO OGROŽENIH OBMOČIJ K NOVI REGIONALNI STRUKTURNI POLITIKI NA CELEM OZEMLJU DRŽAVE	10
ZA REGIONALNO POVEZOVANJE IN ODLOČILEN VPLIV LOKALNIH POBUD V REGIONALNI STRUKTURNI POLITIKI	10
NOSILCI REGIONALNE RAZVOJNE POLITIKE NA DRŽAVNI RAVNI	11
REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI IN REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE	13
NAČELO PARTNERSTVA IN SUBSIDIARNOSTI	14
NAČELO PROGRAMIRANEGA USMERJANJA RAZVOJNIH SPODBUD	15
NAČELO SOFINANCIRANJA RAZVOJNIH SPODBUD	15
NAČELO VREDNOTENJA UČINKOV	15
NAČELO PREKOMEJNEGA POVEZOVANJA	16
OBMOČJA S POSEBNIMI RAZVOJNIMI PROBLEMI	16
VKLJUČITEV SLOVENIJE V STRUKTURNO POLITIKO EVROPSKE ZVEZE	18
INŠTRUMENTI STRUKTURNE POLITIKE EVROPSKE ZVEZE	18
REFORMA CILJEV STRUKTURNE POLITIKE EVROPSKE ZVEZE	19
VKLJUČITEV SLOVENIJE V STRUKTURNO POLITIKO EVROPSKE ZVEZE	20
VIRI	22
PRILOGA: PREDLOG ZAKON O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA (DRUGA OBRAVNAVA)	23

PREDGOVOR

Prispevek je nastajal ob pripravi predloga Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (druga parlamentarna obravnava) in utemeljuje v predlogu zakona predstavljene rešitve. Pri tej problematiki so v zadnjih letih nastopila povsem nova dejstva, ki v veliki meri vplivajo na zakonske rešitve. Začetek pogajanj za vključitev Slovenije v Evropsko zvezo je pokazal, da so potrebne obsežnejše spremembe, tako konceptualne kot tudi institucionalne. Zakon, ki je pred dvema letoma že prešel prvo parlamentarno branje, je tako doživel še precej dopolnitev.

Kot vzpodbuda prenovi regionalne politike v Sloveniji deluje dejstvo, da so se na lokalni ravni že pričeli procesi medobčinskega sodelovanja in povezovanja za izvedbo razvojnih nalog. V nekaterih okoljih so ti procesi tako napredovali, da že predstavljajo v praksi potrjene vzorce, ki so jih zakonske rešitve lahko privzele. Vzpodbuda je tudi že obstoječa prisotnost programov posameznih državnih ministrstev na lokalni ravni. Z izvajanjem programov (večkrat tudi ob tehnični pomoči programa PHARE Evropske zveze) so nastajale številne dobre prakse in prve razvojne institucije na lokalni ravni. Predvsem bi tu kazalo izpostaviti programe spodbujanja podjetništva, socialna partnerstva in programe celostnega razvoja podeželja.

Po drugi strani pa je prenova regionalne politike v Sloveniji zadela tudi ob ovire, ki preново upočasnjujejo (nerešena vprašanja glede pokrajin, nedokončana reforma razvojnega načrtovanja na državni ravni, odprta vprašanja urejanja prostora, še nedokončana reforma proračunskega načrtovanja itd.). Poseben primer je stališče, da je Slovenija prostorsko premajna enota, da bi kazalo vzpostavljati regionalno raven razvojnega načrtovanja. S tem povezan je konkreten predlog, da naj se skladnost regionalnega razvoja zagotavlja skozi zakon o sofinanciranju občin oziroma skozi sektorske razvojne programe resornih ministrstev, ki izvajajo projekte na lokalni ravni. Stališče je dodatno podprto z argumentom ekonomske racionalnosti in pa z dejstvom, da bi Evropska komisija v pristopnih pogajanjih verjetno pristala na to, da se Slovenija kot celota (kot regija) vključuje v njeno strukturno politiko. Projekt prenove regionalne politike to stališče odločno zavrača, saj ta predlog zgolj nadgrajuje sedanje neustrezno stanje. Regionalni razvoj v Sloveniji je prepuščen neuskladenemu delovanju posameznih ministrstev, javnofinančna sredstva, ki so namenjena demografsko ogroženim območjem, pa se iz leta v leto zmanjšujejo. Regionalne razvojne razlike se medtem hitro večajo in podeželje pospešeno prazni. Za preseganje tega stanja je potrebna obsežnejša prenova. Nenazadnje pa gre tudi za projekt naše uspešne vključitve v Evropsko zvezo. Precej je nepoznavanja in nepriznavanja pravil, ki pri spodbujanju regionalnega razvoja veljajo v državah Evropske zveze. Slovenija bo ta načela preprosto morala upoštevati, če se želi vključiti v Evropsko zvezo in biti deležna njene razvojne pomoči. Zakonodajala evropske zveze, ki neposredno ureja to področje, bo po vključitvi veljala tudi za Slovenijo kar pomeni, da so lastne rešitve omejene.

Prenova regionalne politike v Sloveniji je projekt, ki presega problematiko spodbujanja skladnega regionalnega razvoja. Tu so še povezane rešitve, ki zadevajo prostorsko planiranje, dolgoročno proračunsko načrtovanje, reformo programa statističnih raziskovanj in reforme praktično vseh sektorskih razvojnih politik (kmetijske, okoljske, industrijske, politike zaposlovanja in razvoja človeškega dejavnika itd.). Z vsem tem se sestavek seveda ne ukvarja, povezave so zgolj nakazane, ne pa tudi podrobneje obdelane.

POVZETEK

Delovni zvezek predstavlja komentar predloga Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (drugo branje). Zakonske rešitve so postavljene v širši okvir preнове regionalne politike v Sloveniji. Predstavljena je tudi strukturna politika Evropske zveze in njena reforma. Poudarek je dan načelom nove regionalne strukturne politike in institucijam na regionalni ravni.

ABSTRACT

Draft Law on the Promotion of Balanced Regional Development is now being prepared for second reading in the Parliament. The Law defines general framework and organisation for performing regional policy, conditions for allocating development incentives and eligibility criteria for areas with special developmental problems. The solutions of the Law are presented and discussed in Working Paper.

ZAKAJ PRENOVA REGIONALNE POLITIKE - CILJI PRENOVE

ZARADI PREMAJHNE UČINKOVITOSTI IN NEDOSEGANJA CILJEV DOSEDANJE REGIONALNE POLITIKE.

V letih po osamosvojitvi so se regionalne razlike v Sloveniji povečevale. V ospredju zanimanja ekonomske politike so bile naloge oblikovanja politične in upravne strukture države in prehoda v tržno-socialni ekonomski sistem. Prišlo je do centralizacije sredstev in odločanja na ravni države. Regionalni razvoj je bil potisnjen v ozadje, delež sredstev za regionalne razvojne spodbude v bruto domačem proizvodu se je močno zmanjšal.

Pregled stanja na ravni statističnih regij:

- demografske razmere se poslabšujejo v celotni Sloveniji, razlike med regijami glede rasti, intenzivnosti staranja in gostote prebivalstva pa so velike.
- izkoriščenost človeških potencialov je zelo različna: ob splošni močni rasti brezposelnosti znašajo regionalne razlike v stopnji brezposelnosti 1 : 2.4, v stopnji brezposelnosti mladih pa celo 1 : 2.5. Stopnje brezposelnosti v nekaterih regijah bi bile še višje, če ne bi že v preteklosti del prebivalstva emigriral, bodisi v tujino, bodisi v druge regije v Sloveniji. Velike razlike so tudi v izobrazbeni strukturi prebivalstva (v deležu prebivalstva z visoko in višjo izobrazbo kar 1 : 2.6).
- regionalna gospodarska struktura, ki jo določa razmestitev delovnih mest je močno odvisna od stopnje razvitosti. V Sloveniji prevladuje urbano industrijski tip regionalnega razvoja, kjer na tretjini teritorija prebivajo tri petine prebivalstva. Tu je tudi tri četrtine vseh delovnih mest z dvotretjinsko prevlado delovnih mest v storitvenih dejavnostih. Podeželsko-agrarni tip, ki predstavlja po OECD tipologiji 56% slovenskega prebivalstva in 87% ozemlja RS, označuje opazen primanjkljaj delovnih mest in nizka izobrazbena raven prebivalstva, ki sta trikrat nižji od urbano industrijskega. Za manj razvita okolja velja, da koncentrirajo razvoj delovnih mest pretežno v enem (industrijskem) centru. Razvitejše regije pa imajo praviloma spontano razvitih večino naselij z delovnimi mesti. Tradicionalnim, manj razvitim območjem se v zadnjih letih pridružujejo še industrijska območja s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo,
- razlike v bruto dodani vrednosti gospodarskih družb na prebivalca med regijami se gibljejo v razponu od minus 45 do plus 45 odstotkov povprečja Slovenije; zaradi obsežnih dnevnih delovnih migracij so regionalne razlike v življenjski ravni prebivalstva manjše (od minus 23 do plus 21 odstotkov povprečja),
- regionalne razlike v opremljenosti s prometno infrastrukturo se povečujejo, v telekomunikacijah pa zmanjšujejo; podjetniška infrastruktura je porazdeljena zelo neenakomerno; mreža šol je rigidna; visoko šolstvo je osredotočeno predvsem v Ljubljani in Mariboru (posamezne fakultete so še v petih drugih mestih); tudi raziskovalne institucije so osredotočene v Ljubljani in deloma v Mariboru,
- ocene obremenjenosti okolja (onesnaženost vode, zraka in tal) kažejo, da so najmanj onesnažene dolenska, goriška, kraška, obalno kraška in pomurska regija, zelo pa so onesnažene zasavska in savinjska, pa tudi osrednja slovenska in koroška regija,
- tudi gospodarsko razvitejše regije (osrednja slovenska, obalno kraška in gorenjska) zaostajajo v primerjavi s podobnimi regijami v evropskih državah in imajo probleme pri razvoju inovativnega okolja in izkoriščanju svojih potencialov.

Vir: Teze za Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, MEOR, Ljubljana 8. junij 1998.

Sredstva Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj za neposredno regionalno politiko so se po letu 1991 zmanjšala za 3-krat (od 0.25 % BDP leta 1991 na 0.04% BDP leta 1997 oz. na 0.08% BDP, če upoštevamo tudi Sredstva Sklada za regionalni razvoj in ohranitev poseljenosti slovenskega podeželja). Zapostavljanje problemov regionalnega razvoja se odraža tudi v odlaganju pomembnih sistemskih zakonov na tem področju (Zakon o enakomernem regionalnem razvoju, Zakon o pokrajinah, Zakon o urejanju prostora).

ZARADI PRIPRAV NA VKLJUČITEV SLOVENIJE V EVROPSKO ZVEZO

Vključitev slovenskega gospodarstva v notranji evropski trg Evropske zveze bo različno vplivala na regionalni razvoj. Tiste regije, ki bodo uspele izkoristiti razvojne potenciale in primerjalne prednosti, se lahko nadejajo pozitivnih učinkov liberaliziranih tokov blaga, ljudi in kapitala na velikem trgu. Nasprotno pa gre pričakovati neželene učinke na regionalni razvoj v vseh tistih primerih, ko se lokalne skupnosti in gospodarstvo regije ne bi uspeli povezati za skupni nastop na trgu oziroma za pridobitev strukturne pomoči. Pričakujemo lahko zelo različne regionalne učinke vključitve, odvisno od gospodarske strukture. Dosedanje analize kažejo, da bodo regije, ki sedaj zaostajajo v razvoju, tudi na velikem evropskem trgu najbolj izpostavljene delovanju tržnih zakonitosti. Strukturna politika Evropske zveze je namenjena prav reševanju takih primerov, pri čemer pa je potrebno upoštevati relativno majhnost slovenskega ozemlja. Tisto, kar velja za nacionalno v Sloveniji, se pogosto smatra za regionalno, gledano iz evropske perspektive. Strukturna politika Evropske zveze bo zato želela reševati razvojne probleme Slovenije kot celote, še posebej, ker naj bi Slovenija v celoti uveljavljala status manj razvitega območja. Ta politika učinkovito rešuje razvoj skupnih evropskih infrastrukturnih omrežij, pri odpravljanju notranjih regionalnih razlik v razvitosti pa je manj uspešna. Vse države članice Evropske zveze imajo zato tudi lastne nacionalne strategije in politike regionalnega razvoja. Prav te največ prispevajo k njihovemu skladnejšemu regionalnemu razvoju.

Prenova je potrebna tudi zaradi vključitve Slovenije v strukturno politiko Evropske zveze. Strukturna pomoč je pomembna proračunska postavka v vseh državah članicah zato morajo biti cilji prenove povezani z usposobitvijo državne administracije za dobro sodelovanje z evropskimi strukturnimi skladi. Ne gre le za maksimalno izkoriščanje teh virov, pač pa tudi za njihovo učinkovito uporabo. Ključno je zagotavljanje preglednosti, stabilnosti, učinkovitosti, ekonomičnosti in sposobnost sprejemanja odločitev o participaciji z domačimi sredstvi.

V procesu približevanju Evropski zvezi mora Slovenija prilagoditi zakonodajo in politiko tudi na področju nacionalnih državnih pomoči. Evropska zveza se načeloma zavzema za čim manjše poseganje države v gospodarstvo. Državne pomoči so v svojem bistvu nezdružljive z načeli skupnega evropskega trga zato Evropska komisija dosledno kontrolira in omejuje razne vrste državnih sektorskih pomoči, pa tudi nekatere horizontalne in regionalne pomoči. Pod določenimi pogoji pa so dovoljene regionalne pomoči, ki se v državah članicah tudi največ uporabljajo. V obdobju 1992-94 je tako imelo več kot 50% vseh državnih pomoči v predelovalni dejavnosti značaj regionalnih pomoči.

ZARADI PRIPRAVE IN UVELJAVITVE POGAJALSKIH IZHODIŠČ PRI VKLJUČEVANJU V EVROPSKO ZVEZO

Prenova regionalne politike v Sloveniji predstavlja eno od pomembnejših pogajalskih izhodišč. Njen sestavni del so opredelitve glede izvajanja strukturne politike Evropske zveze na ozemlju Republike Slovenije, od česar je odvisen obseg sredstev iz naslova strukturne pomoči Sloveniji. Obseg pomoči v predpristopnem obdobju in v obdobju naslednje finančne perspektive Evropske zveze (2000 – 2006) je tudi predmet pogajanj vendar pa pogojen z izpolnjevanjem sprejetih dogovorov. V predpristopnem obdobju je pomoč pogojevana z izpolnjevanjem Državnega programa za sprejem pravnega reda Evropske zveze, v obdobju članstva pa z izpolnjevanjem t.i. Maastrichtskih konvergenčnih kriterijev Evropske zveze (stroga proračunska disciplina in nizka inflacija). Potencialni obstoj tako velike denarne pomoči na eni strani in njeno pogojevanje z izpolnjevanjem zapisanih reform in usmeritev ekonomske politike na

drugi strani bo zahtevalo še posebej aktiven pristop nosilcev odločitev v državni upravi. Ni odveč pripomniti da bodo ta sredstva lahko polnila finančno vrzel med potrebami sektorskih razvojnih programov v Sloveniji in možnostmi njihovega financiranja iz domačih virov.

ZARADI SLABEGA IZKORIŠČANJA LOKALNIH RAZVOJNIH POBUD IN ODSOTNOSTI REGIONALNE DIMENZIJE V SEKTORSKIH RAZVOJNIH PROGRAMIH

Cilj ustvarjanja nove gospodarske strukture za dolgoročno samovzdržujoč razvoj lokalnega okolja zahteva aktiviranje vseh lokalnih resursov, aktivno sodelovanje prebivalcev pri njihovem vrednotenju, razkrivanju priložnosti in organiziranju. Vzpodbujanje lokalnih/regionalnih pobud pomeni torej enakovredno zagotavljanje podpore v vseh fazah razvojnega procesa, od razvojnega načrtovanja, spreminjanja razvojne klime in promocije podjetništva, do ustvarjanja novih organizacijskih struktur in kritične mase znanja za dolgoročno skladen razvoj. Sedanja regionalna politika tega ne izkorišča v potrebni meri.

Kljub centralizaciji sredstev in pristojnosti (in v vzročni povezavi z njo) je odločanje o razvojni politiki v Sloveniji močno nekoordinirano. Sektorski razvojni programi so med seboj slabo povezani in največkrat neusklajeni (tako v prostoru kot tudi v denarju). V sistemu razvojnega načrtovanja manjkajo temeljni sintezni dokumenti: novi prostorski plan, dolgoročni proračun in strategija regionalnega razvoja. Koordinacija med ministrstvi ter med lokalno, regionalno in državno ravniyo sistemsko ni urejena. Rezultat je pomanjkanje investicijskih in podjetniških pobud, prostorsko in ekonomsko manj ugodna lokacija proizvodnih tvorcev in finančnih sredstev, nizka učinkovitost investicij ter nižja gospodarska rast od potencialne.

KOT POGOJ IZVAJANJA REFORME NOVE KMETIJSKE POLITIKE (RAZVOJ PODEŽELJA) IN DRUGIH SEKTORSKIH RAZVOJNIH POLITIK

V programu reforme kmetijske politike 1999-2002 je med drugim predvideno izvajanje evropsko primerljivih projektov razvoja podeželja (t.i. četrti steber kmetijske politike) in njihova vključitev v splošni okvir regionalne politike. Slednja mora ponuditi sektorskim razvojnim politikam (kmetijski politiki, politiki pospeševanja konkurenčnih prednosti gospodarstva, politiki zaposlovanja, politiki varstva okolja in drugim) mesto in načine medsebojnega usklajevanja na regionalni ravni. To vlogo v regionalni politiki naj bi imeli regionalne razvojne agencije in regionalni razvojni programi.

ZA VZPOSTAVITEV INSTITUCIONALNEGA OKVIRA ZA UČINKOVITO IZVAJANJE STRATEGIJE IN POLITIKE SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA

Potreben je čimprejšnji sprejem Strategije regionalnega razvoja Slovenije, sprejem Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in podzakonskih aktov, ustanovitev Razvojne agencije Slovenije, ustanovitev Sveta za strukturno politiko pri Vladi Republike Slovenije, itd.

ZARADI DOKONČANJA PROJEKTA REFORME DRŽAVNE UPRAVE

Ta projekt je eden ključnih za prehod v učinkovito tržno-socialno gospodarstvo in vključitev Slovenije v Evropsko zvezo. Vsebinske rešitve na posameznih področjih uprave so tiste, ki v največji meri določajo organizacijo, sistemizacijo delovnih mest in potrebna proračunska sredstva. Za projekt reforme državne uprave je še posebej pomembno, da so jasno in pregledno

opredeljene spremembe na tistih delovnih področjih, ki so medsebojno prepletajo (horizontalno in vertikalno) z drugimi delovnimi področji v upravi.

Cilji prenove regionalne politike:

Zgraditi celovito regionalno razvojno politiko, ki bo sposobna ustvariti pogoje za trajnostni razvoj vseh regij in Slovenije v celoti je temeljni dolgoročni cilj, ki ga zasleduje projekt prenove regionalne politike. Trajnosten razvoj v Sloveniji bo mogoče uresničiti le postopoma z uresničevanjem posameznih ciljev ekonomskih, socialnih, okoljskih in prostorskih reform, ki predstavljajo postopno uresničevanje trajnostnega načela razvoja:

- doseganje visoke kvalitete življenja prebivalstva v vseh regijah,
- ustvarjanje možnosti, da vsak posameznik in/ali skupina posameznikov v čim večji meri razvije svoje sposobnosti,
- zmanjšanje regionalnih razlik v pogojih za življenje in delo in preprečevanje oblikovanja novih regionalnih kriznih žarišč,
- pospeševanje inovativnosti, podjetništva, tehnološkega napredka s ciljem prestrukturiranja gospodarstva industrijskih in kmetijskih regij in znižanja brezposelnosti,
- visoko postavljeni cilji okoljskih standardov, vrednotenje okolja, naravnih virov in razvoj okolju prijaznega gospodarstva,
- uresničevanje endogenega razvoja z ustvarjanjem partnerskih odnosov med vsemi pomembnimi razvojnimi subjekti,
- spodbujanje policentrične zasnove poselitve, ki naj temelji na močnih regionalnih, občinskih in podeželskih središčih ob ohranjanju poseljenosti slovenskega podeželja,
- čim bolj enakomeren regionalen razvoj poslovne podporne infrastrukture (finančne, svetovalne, informacijske, izobraževalne),
- uveljavljanje načela subsidiarnosti (višja raven naj ne ureja zadev, ki bi jih lahko vsaj tako učinkovito urejala nižja raven),
- zagotavljanje pogojev za medregionalno sodelovanje občin, ter spodbujanje čezmejnega sodelovanja,
- ohranjanje nacionalne in regionalne identitete.

Enakopravna in konkurenčna vključitev slovenskih regij v razširjeno Evropo regij in s tem Slovenije kot celote v Evropsko zvezo je drugi temeljni cilj projekta prenove regionalne politike. Ob vključitvi v notranji evropski trg lahko pričakujemo zelo različne regionalne učinke, odvisno od gospodarske strukture. Regije, ki sedaj zaostajajo v razvoju, naj bi bile tudi na velikem evropskem trgu najbolj izpostavljene delovanju tržnih zakonitosti. Razreševanju takih primerov je namenjena skupna strukturna politika Evropske zveze. Slovenija se mora zato usposobiti za dobro sodelovanje z evropskimi strukturnimi skladi, kohezijskim skladom in drugimi institucijami pri čemer ne gre le za maksimalno izkoriščanje teh virov, pač pa tudi za njihovo učinkovito uporabo. Zelo pomembna je tudi skupina ciljev, ki je povezana z usposobitvijo za izvajanje pravil Evropske zveze glede konkurence in državnih pomoči.

Vir: Teze za Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, MEOR, Ljubljana 8. junij 1998.

KAJ LAHKO ZAUSTAVI PRENOVO REGIONALNE POLITIKE

NEDOKONČANOST PROJEKTA LOKALNE SAMOUPRAVE

Prenova regionalne politike se ne ukvarja z vprašanjem regij kot splošnih »političnih« (upravnih in/ali samoupravnih) enot. Tudi se ne opredeljuje do vprašanja kakšne politične pristojnosti naj imajo bodoče pokrajine. Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja regije opredeljuje (potrebuje) kot planski inštrument, ki je pač nujno potreben za izvajanje regionalne politike. Neizoblikovana teritorialna razdelitev in negotovost glede možnih rešitev Zakona o pokrajinah pa je kljub temu pomembna ovira za institucionalno ureditev regionalne politike v Sloveniji. V številnih javnih razpravah je zaslediti stališče, da je potrebno zato najprej urediti področje lokalne samouprave in oblikovati pokrajine ter šele na tej osnovi postaviti regionalno politiko. To stališče je eden pomembnejših razlogov za dosedanje zamude pri oblikovanju sistemskih rešitev regionalne politike.

Seznam statističnih regij:

- 1 Dolenjska
- 2 Gorenjska
- 3 Goriška
- 4 Koroška
- 5 Obalno-Kraška
- 6 Kraška
- 7 Osrednjeslovenska
- 8 Podravska
- 9 Pomurska
- 10 Savinjska
- 11 Spodnjeposavska
- 12 Zasavska

Regije torej opredeljujemo kot funkcionalne (teritorialne) enote za opravljanje razvojne funkcije in v odsotnosti pokrajin so sedanje statistične regije najustreznejše funkcijsko zaokrožene enote za vodenje domače regionalne razvojne politike in evropske strukturne politike na NUTS-3 regionalni ravni. To je najprimernejša začasna rešitev za čas, ko pokrajine, kot splošne (politične) teritorialne enote še niso izoblikovane. Ko bodo pokrajine izoblikovane, in bodo znane njihove pristojnosti, bodo lahko v tej vlogi (brez večjih težav) v celoti nadomestile sedanje statistične regije. Statističnih regij je 12 in zanje že imamo na razpolago večino statističnih podatkov (SURS že od leta 1996 objavlja podatke v Statističnem letopisu), obstoji pa tudi določena stopnja regijske pripadnosti in povezanosti.

Uporabe regij se v regionalni politiki ni mogoče izogniti. Občine so prostorsko in ekonomsko premajhne teritorialne enote za učinkovito vodenje regionalne politike. Razreševanje problemov razvitosti je namreč učinkovito le na prostorsko dovolj velikih in ekonomsko zaokroženih območjih. To stališče povzema tudi zakonodaja Evropske zveze, ki strukturno pomoč daje le do ravni regij (NUTS-3). Tudi regulative na področju državnih pomoči državam članicam Evropske zveze ne dopuščajo dajanja državnih pomoči na osnovi razvojnih programov, ki bi bili izdelani za raven občine. Razen tega je večino kazalcev, ki so potrebni za izvajanje strukturne politike (bruto domači proizvod, dodana vrednost, stopnja brezposelnosti po kriterijih Mednarodne organizacije za delo in drugi ekonomski agregati standardiziranega sistema regionalnih računov Evropske zveze) mogoče izračunavati le za regionalno raven,

oziroma jih ni mogoče ugotavljati na nižjih teritorialnih ravneh.

Iz teh razlogov smo se v prehodnem obdobju, do ustanovitve pokrajin, opredelili za statistično regijo, kot osnovo regionalne politike v Sloveniji (regionalni razvojni programi se pripravljajo za eno ali več območij statističnih regij). Zaradi večje fleksibilnosti je v Delovnem predlogu zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja za drugo branje (v nadaljevanju: Predlog zakona) dana možnost, da se občine, ki mejijo na statistično regijo priključijo regiji, ki pripravljata regionalni razvojni program. Predlog zakona izhaja iz ustavnega načela prostovoljnosti združevanja občin. Za tiste občine v regiji, ki se ne vključijo v pripravo regionalnega razvojnega programa, ta ne velja.

Po drugi strani pa se pri opredelitvi območij s posebnimi razvojnimi problemi Predlog zakona še naprej naslanja na občino, kot osnovno teritorialno enoto. To je v sedanji pravni ureditvi edino možno (le v občinah in na državni ravni obstajajo voljeni organi, kot skrbniki ozemlja občine oz. države) in prehodnem obdobju do ustanovitve pokrajin tudi smiselno zaradi postopnosti opuščanja pretekle ureditve, ki je v celoti temeljila na občinah in na še ožjih območjih. Slovenija bo še kar nekaj časa lahko uveljavljala svoje specifične razloge (predvsem majhnost in raznolikost krajine ter razvojnih problemov) nasproti skupni zakonodaji notranjega evropskega trga. V prehodnem obdobju (pred včlanitvijo in pod določenimi pogoji tudi še omejen čas kasneje) je takšna rešitev sprejemljiva tudi z vidika politike konkurence v Evropski zvezi. Med tem naj bi se v Sloveniji oblikovale pokrajine, ki bodo lahko v celoti prevzele sedanjo vlogo občin v regionalni politiki.

Uporaba statističnih regij tudi ne izključuje ustanovitve manjših območij medobčinskega sodelovanja (lokalne razvojne koalicije). Nasprotno, nova politika skladnega regionalnega razvoja to predvideva in spodbuja. Tudi integracija Slovenije z evropskimi razvojnimi tokovi mora potekati na več nivojih – nacionalnem, regionalnem in lokalnem.

NESPREJEMANJE NAČELA SUBSIDIARNOSTI Z ARGUMENTOM EKONOMSKE RACIONALNOSTI

Gre za stališče, da je Slovenija premajhna država za prepuščanje razvojnih pobud nižjim teritorialnim ravnam. Tudi naj bi bila ekonomsko nesmotna vsakršna decentralizacija odločitev. Načelo subsidiarnosti naj bi vodilo v še večji nered v razvojni politiki države. Praksa v Evropski zvezi temu ne pritrjuje. Regionalni razvojni programi se pripravljajo za območja, ki so bistveno večja od Slovenije vendar pa tudi za območja, ki so manjša od slovenskih statističnih regij. Enotnih receptov enostavno ni. Tudi koristi od lokalnih razvojnih iniciativ so danes že široko priznane in tudi ekonomsko izmerljive. Z vključitvijo v Evropsko zvezo bo načelo subsidiarnosti sprejela tudi Slovenija, ker gre za eno temeljnih načel na katerih temelji evropsko združevanje.

Prenova regionalne politike je vgradila tudi načelo ekonomske racionalnosti, seveda v smiselnih in širše sprejemljivih okvirih. Odreči se načelu subsidiarnosti v celoti v korist gole ekonomske logike (z argumentom dovolj vsevedne centralne državne administracije) je tudi nesprejemljivo. Nenazadnje bi bilo po tej logiki ekonomsko (proračunsko) najbolj racionalno, če bi sploh ne imeli samostojne države. Kljub absurdnosti ekonomsko-političnega ozadja takšnih stališč pa se le-ta v praksi pogosto pojavljajo in predstavljajo resno oviro pri uveljavljanju lokalnih razvojnih pobud v Sloveniji.

ODNOS ŠIRŠE JAVNOSTI DO NOVEGA ZAPOSLOVANJA V DRŽAVNI UPRAVI

Izvajanje strukturne politike Evropske zveze ni poceni. Gre za delovno področje v državni upravi, ki bo zahtevalo dodatne stroške pri vzpostavljanju delovnih povezav (horizontalnih in vertikalnih) in tudi nove zaposlitve. Nova delovna mesta se bodo odpirala tudi na regionalni ravni, pri čemer pa tu naj ne bi šlo za državne uradnike.

Potrebna bodo nova znanja, ki so redka v specifičnih slovenskih razmerah. Predvideno je obsežno usposabljanje administracije in pomoč Evropske zveze pri izvedbi programov usposabljanja. Del kadrovskih potreb bo mogoče pokriti s prerazporeditvami in organizacijskimi spremembami v okviru projekta reforme državne uprave. Čimprej pa bo potrebno zaposliti vsaj tiste, ki so predvideni za usposabljanje v programih pomoči Evropske zveze, še posebej hitro pa tiste od katerih je odvisna hitrost izvajanja prenove regionalne politike v Sloveniji. Ne glede na nenaklonjeno javno mnenje bodo že kratkoročno potrebne tudi nove zaposlitve. Škoda ki nastaja, ker Slovenija zamuja z novo regionalno politiko in potencialna škoda, ki lahko nastane, če bo Slovenija zamudila tudi z vključitvijo v strukturno politiko Evropske zveze, je izmerljiva (v izgubljenih ECU-jih) in je neprimerljivo večja od možnih proračunskih prihrankov pri zaposlovanju. Del stroškov vzpostavljanja nove regionalne politike bo dolgoročno kompenziran s kadrovske prihranki po vključitvi v Evropsko zvezo do katerih bo prišlo zaradi prenosa dela pristojnosti državne administracije na Evropsko zvezo. Monetarna suverenost in politika ekonomskih odnosov s tujino bosta prešli na Evropsko zvezo, cenovna politika bo v veliki meri liberalizirana, javno-finančna politika pa harmonizirana. Od pomembnejših ekonomskih politik, ki danes predstavljajo železno ogrodje vsakoletnih proračunskih memorandumov, bo pozicijo okrepila le dohodkovna politika oziroma socialno partnerstvo. Po drugi strani pa bodo pridobile na pomenu sektorske razvojne politike in tiste politike, ki so danes potisnjene na obrobje (med njimi varstvo potrošnikov, varstvo konkurence, politika državnih pomoči in tudi regionalna politika).

SMERI PRENOVE REGIONALNE POLITIKE V SLOVENIJI

OD SPODBUJANJA RAZVOJA DEMOGRAFSKO OGROŽENIH OBMOČIJ K NOVI REGIONALNI STRUKTURNI POLITIKI NA CELEM OZEMLJU DRŽAVE

Nova regionalna strukturna politika je pojem, ki je opredeljen v Predlogu zakona kot: aktivnosti države in drugih nosilcev javnih in zasebnih interesov na nacionalni, regionalni in lokalni ravni za doseganje razvojnih ciljev ob upoštevanju ciljev skladnega regionalnega razvoja. Strukturna politika je torej tista ekonomska politika, ki ima za cilj doseganje razvojnih ciljev in v ta namen spreminja gospodarsko in družbeno infrastrukturo ter strukturo proizvodnje. Strukturna politika ima dve (med seboj tesno povezani) dimenziji : sektorsko in regionalno. Pod sektorsko dimenzijo razumemo narodnogospodarske sektorje (kmetijstvo, industrija, turizem,...) in področja (npr. varstvo okolja), pod regionalno pa njen vpliv na razvoj pokrajin (regij).

Regionalna strukturna politika naj bi se izvajala na celem ozemlju države, v razvitih in manj razvitih območjih, v urbanih in podeželskih okoljih. Lokalne in državne interese naj bi povezala v celovite regionalne razvojne programe pri čemer pa naj bi bila posebna pozornost namenjena območjem s posebnimi razvojnimi problemi, ki so iz različnih razlogov manj sposobna za trajnostni razvoj.

Nova regionalna politika naj bi bila celovita, v načelih in instrumentih usklajena s standardi v državah, članicah Evropske zveze, tržno naravnana ter zasnovana na načelih endogenega, samovzdržujočega razvoja. Njena osnovna strategija naj bi bila pomoč za samopomoč tako, da bi aktivirala lastne moči v regiji in bila čim bolj vezana na ideje, spodbude in ukrepe prebivalcev regije.

Vir: Teze za Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, MEOR, Ljubljana 8. junij 1998.

ZA REGIONALNO POVEZOVANJE IN ODLOČILEN VPLIV LOKALNIH POBUD V REGIONALNI STRUKTURNI POLITIKI

Decentralizirana regionalna politika se je uveljavila predvsem v velikih evropskih državah, kjer imajo velike regije s političnimi pristojnostmi. V manjših evropskih državah se običajno, zaradi načela ekonomske racionalnosti, ne glede na vse večjo evropsko liberalizacijo lokalnih in regionalnih odnosov, uveljavlja t.i. "državni" princip regionalnega razvoja (ki pa ga ne bi smeli zamenjevati s centralizacijo odločanja), ki temelji na med seboj strateško tesno povezanih a policentrično zasnovanih mestnih regijah (gospodarskih razvojnih polih). V našem primeru bi šlo za uveljavljanje Ljubljane in celotne razvojne osi Vzhod - Zahod kot nacionalnega gospodarskega pola.

V vse bolj globalni ekonomiji med seboj tekmujejo ne le podjetja ampak tudi regije in države. Slogan "Narejeno v Sloveniji" gre zato razumeti predvsem v kontekstu globalne konkurenčnosti. Pri tem ne gre le za politično romantiko in narodno identiteto ampak za čisto ekonomijo in stvar preživetja na trgu. "Narejeno v Sloveniji" je produkt in zaščitna znamka, ki jo dvomilijonski narod Slovencev trži v globalni svetovni ekonomiji. Razbijanje zaščitne znamke "Made in Slovenia" na gorenjsko, dolensko, pomursko in ostale regionalne sestavine je ekonomsko gledano ravno tako nesmiselno kot razstavljanje uspešnega velikega podjetja ali banke. Nasprotno, v času globalizacije in prav zaradi vstopa v Evropsko zvezo je potrebno združevanje

podjetij, bank in slovenskih regij za konkurenčen nastop na notranjem evropskem trgu. Šibke slovenske regije bi sicer hitro potegnile v gravitacijsko območje in interesno sfero velikih razvojnih polov v soseščini. Strukturna politika Evropske zveze z graditvijo panevropskih omrežij in uveljavljanjem pravil prostega trga to smer razvoja celo spodbuja. Pri novi regionalni strukturalni politiki gre zato za mnogo več kot zgolj za zmanjševanje regionalnih razlik. Gre za ustrezno aktivno zaščito lastnega gospodarskega prostora okoli Ljubljane in torej za zaščitno znamko "Narejeno v Sloveniji". Slovenija bo v novih pogojih izgubila suverenost na mnogih področjih ekonomske politike. Regionalna strukturalna politika je ena redkih, ki bodo še ostale v pristojnosti države Slovenije. Preko nje bo ekonomska politika v bodoče reševala marsikatero vprašanje, ki je danes v domeni dohodkovne, fiskalne, trgovinske, zaščitne, itd. politike. Decentralizirana in razbita med različne nosilce in teritorialne ravni odločanja tej nalogi regionalna strukturalna politika ne bi bila dorasla.

Navedeno je poleg nalog pri vključitvi Slovenije v strukturalno politiko Evropske zveze glavni razlog za oblikovanje močnih kohezivnih mehanizmov na državni ravni. Najprej sta tu dva dolgoročna strateška dokumenta (Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - SGRS in Strategija regionalnega razvoja Slovenije - SRRS) in načelo hierarhije razvojnih dokumentov. Regionalni razvojni programi morajo izhajati iz usmeritev SRRS in sektorski razvojni programi morajo izhajati iz usmeritev SGRS. Nadalje se predvideva ustanovitev Razvojne agencije Slovenije na državni ravni, ki naj bi bila sposobna izvajati horizontalno in vertikalno usklajevanje razvojnih pobud (med ministrstvi oziroma sektorskimi razvojnimi programi na eni strani in regionalnimi razvojnimi programi ter programi strukturalne pomoči Evropske zveze na drugi strani). Ob enem je to razlog za oblikovanje Sveta za strukturalno politiko pri Vladi Republike Slovenije, ki bo zagotavljal usklajeno delovanje ministrstev pri razvojnih odločitvah. Obstoje te mehanizmov koordinacije na nacionalni ravni naj bi zagotavljal nadaljnji razvoj Slovenije v smeri enotnega gospodarskega razvojnega pola, z eno razvojno politiko, ki bo sposoben konkurenčne borbe s sosednjimi razvojnimi poli (Trst, Gradec, Budimpešta, Zagreb) na notranjem evropskem trgu. Kljub slabšemu izhodiščnemu položaju ima Ljubljana pred svojimi konkurenti ugodnejši položaj, ker bo lahko v okviru združene Evrope (držav in regij) za svoj razvoj uporabljala instrumente regije in države hkrati. V izogib napačnemu razumevanju velja ponovno poudariti, da to ne pomeni centralizacije odločanja v regionalni politiki niti ne zanikanja načela lokalnih razvojnih spodbud.

V procesu približevanja Evropski zvezi mora Slovenija nastopati kot notranje strukturiran, sicer pa enoten gospodarski prostor, katerega posamezni deli ne bi smeli imeti labilne vloge.

Vir: Teze za Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, MEOR, Ljubljana 8. junij 1998.

NOSILCI REGIONALNE RAZVOJNE POLITIKE NA DRŽAVNI RAVNI

Na ravni države so osnovni nosilci odločitev glede regionalne strukturalne politike **resorna ministrstva**, ki so pristojna za oblikovanje in izvajanje sektorskih razvojnih programov s svojega področja dela. V majhni Sloveniji je namreč vse kar je »sektorsko« ob enem tudi »regionalno«. Odločitve v sektorskih razvojnih programih imajo vedno tudi regionalne posledice. Sredstva, ki se usmerjajo v regionalni razvoj neposredno (Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja in sredstva MEOR) so po obsegu manj pomembna. To naj bi še bolj držalo v bodoče, ko bodo sredstva sektorskih razvojnih programov oplemenitena s strukturalno pomočjo Evropske zveze. Odločitve, ki se sprejmejo v resornih ministrstvih so torej ključne za regionalni razvoj. Seveda pa bo v bodoče (zaradi evropeizacije pravil odločanja)

obstajala bistveno večja obveznost usklajevanja sektorskih razvojnih programov s finančnimi okviri (letno in večletno proračunsko usklajevanje) in v prostoru (s Prostorskim planom in v delu, ko gre državni denar v regionalne projekte posredno tudi z regionalnimi razvojnimi programi). Pri slednjem ima svojo (okrepljeno) vlogo Ministrstvo, pristojno za razvoj, ob pomoči Razvojne agencije Slovenije in Sklada za regionalni razvoj in ohranitev poseljenosti slovenskega podeželja.

Sektor za regionalni razvoj in strukturno politiko v okviru Ministrstva za ekonomske odnose in razvoj ima upravne naloge pri vzpostavitvi, razvoju in delovanju sistema razvojnega načrtovanja in pri vodenju regionalne strukturne politike. V postopkih medresorskega usklajevanja zastopa nacionalni interes trajnostnega razvoja in v tem okviru skladnega regionalnega razvoja.

Svet za strukturno politiko je zamišljen kot osrednji organ za obravnavo in usklajevanje predlogov dokumentov, ki so potrebni za izvajanje regionalne strukturne politike v Sloveniji. Svet bi vodil minister pristojen za razvoj; ustanovljen bi bil pri Vladi Republike Slovenije; sestavljali bi ga ministri tistih resorjev, ki bodo najbolj neposredno vključeni v strukturno politiko Evropske zveze. Administrativno in strokovno podporo delu Sveta bo zagotavljalo ministrstvo, pristojno za razvoj.

Finančna sredstva iz programov strukturne pomoči Sloveniji naj bi se stekala preko posebnega računa v okviru državnega proračuna. **Ministrstvo za finance** bi opravljalo finančno in strokovno-operativno delo v zvezi s transferji sredstev ter organiziralo finančni nadzor nad porabo sredstev, skladno s standardi Evropske zveze na tem področju. Za vsebinske odločitve glede programiranja in porabe sredstev so pristojna resorna ministrstva, skladno z njihovimi sektorskimi razvojnimi programi in usklajeno z regionalnimi razvojnimi programi (v tistem delu, kjer slednji računajo na državni denar).

Agencija za regionalni razvoj je zamišljena je kot strokovna organizacija v Ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj, ki bi opravljala razvojne in pospeševalne (neupravne) naloge države pri pospeševanju skladnega regionalnega razvoja. Koordinirala bi izdelavo potrebnih sinteznih programskih dokumentov ter letnih poročil in analiz uresničevanja strukturne politike Evropske zveze na ozemlju Republike Slovenije. Skrbela bi za časovno usklajenost postopkov pridobivanja sredstev in zagotavljanje sofinanciranja iz domačih finančnih virov, še posebej v postopkih priprave državnega proračuna. Po izkušnjah drugih držav (npr. Portugalske) bi to omogočilo učinkovit pretok programov in sredstev. V njenem upravnem odboru bi bili zastopani razvojni interesi slovenskih regij, socialnih partnerjev in civilne družbe, s čimer bi zadostili temu standardu Evropske zveze.

Zamišljeno je, da naj bi se regionalni razvojni programi pripravljali v regijah (le izjemoma v Agenciji za regionalni razvoj). Agencija za regionalni razvoj bi torej le spodbujala nastajanje regionalnih razvojnih programov in preko tega delovanje regionalnih razvojnih agencij, vendar pa čimbolj na podlagi njihovega podjetniškega interesa in na pogodben način. Slednje bodo, poleg pogodbeno dogovorjenih nalog z Agencijo za regionalni razvoj, izvajale tudi druge naloge, ki bodo dogovorjene z državnimi ministrstvi (možnost decentralizacije določenih državnih nalog), lokalnimi skupnostmi in zasebnimi naročniki v regiji. Agencija za regionalni razvoj bo odgovorna za izvajanje politike skladnega regionalnega razvoja; njena osnovna skrb bo spodbujati socialnoekonomski razvoj v regijah. Sposobna naj bi bila zagotoviti informacije o celotni ponudbi razvojnih spodbud, zagotoviti svetovalno podporo za prijavljanje

projektov za sredstva evropskih strukturnih skladov in zagotavljati pomoč pri pridobivanju potrebnega lokalnega in državnega sofinanciranja.

Sklad za regionalni razvoj in ohranitev poseljenosti slovenskega podeželja je finančni instrument za izvajanje regionalne strukturne politike. Njegove specializirane storitve naj bi uporabljala različna ministrstva v tistem delu, ko usmerjajo sredstva po regionalnih načelih.

REGIONALNI RAZVOJNI PROGRAMI IN REGIONALNE RAZVOJNE AGENCIJE

Regionalni razvojni programi bodo podlaga za izvajanje (skladnega) regionalnega razvoja v Sloveniji in podlaga za pridobivanje sredstev Phare programov in kasneje tudi sredstev iz strukturnih skladov Evropske zveze. Izdelali se bodo za območja ene ali več statističnih regij, po oblikovanju pokrajin pa za območje pokrajine. Zaradi večje fleksibilnosti je v Predlogu zakona dana možnost, da se občine, ki mejijo na statistično regijo, lahko priključijo regiji, ki pripravlja regionalni razvojni program. Zakon izhaja iz ustavnega načela prostovoljnosti združevanja občin. Za skupno načrtovanje razvoja na območju regije se občine prostovoljno povežejo in ustanovijo regionalno razvojno agencijo (RRA). Poleg občin soustanovijo in sofinancirajo RRA tudi drugi nosilci lokalnih in državnih interesov. RRA je pravna oseba, ki v določeni regiji trajno deluje pri spodbujanju razvoja. Možne so tudi rešitve v obliki mreže regionalnih institucij, ki na podlagi medsebojnega dogovora o delitvi nalog skupaj delujejo kot RRA in drugačne rešitve za katere se dogovorijo v regiji. Država naj bi imela možnost, da na območjih s posebnimi razvojnimi problemi tudi sama ustanovi RRA, če lokalna pobuda ne bo izkazana.

Regionalni razvojni program sprejmejo občine, ki so ustanovile RRA. Načeloma je možno, da občina ne pristopi k izdelavi regionalnega razvojnega programa. V tem primeru se le-ta vseeno izdelava za območje celotne regije, vendar pa za občino, ki ni pristopila, ne velja oziroma ta iz njega nima nobenih obveznosti. Zaradi materialnega interesa (po dvoletnem prehodnem obdobju naj bi se regionalne državne pomoči dodeljevale le še za projekte, ki so vključeni v regionalni razvojni program) je realno pričakovati, da bodo ti programi postopoma pokrili celotno ozemlje države. Vsebovali naj bi analizo stanja in trendov ter dolgoročno oceno razvojnih možnosti regije z gospodarskega, socialnega, prostorskega in okoljskega vidika s poudarkom na izrabi specifičnih razvojnih prednosti posamezne regije, rabi zemljišč, razvoju poselitve in prostorskem umeščanju infrastrukturnih sistemov in na sodelovanju z drugimi regijami (tudi čez mejo). Regionalni razvojni program naj bi obvezno vključeval regionalne vidike trajnostnega razvoja, urejanje okolja in sanacijo ter ohranjanje kvalitete okolja. Imel naj bi tudi operativni del, ki bi za daljše obdobje (7 let, zaradi uskladitve s časovnim horizontom programiranja na nacionalni ravni) operacionaliziral naloge in aktivnosti po posameznih projektih in tudi indikativno ocenil vrednosti konkretnih projektov ter predlagal njihove financirje. Program naj bi vključeval projekte na regionalni ravni in pomembnejše projekte na nižjih ravneh.

Še posebej pomembna bo usklajenost oz. povezanost z regionalnimi razčlenitvami prostorskega plana. Zakon predvideva, da občine, ki se povežejo za izdelavo regionalnega razvojnega programa, začnejo postopek pri Ministrstvu za okolje in prostor za regionalno razčlenitev državnega prostorskega plana za območje regije. Z regionalno razčlenitvijo prostorskega plana država (za področja, ki so v njeni pristojnosti) opredeli rabo prostora v regiji. Kolikor tega iz kakršnihkoli razlogov ne more storiti, država uporabi institut rezervacije prostora za določeno časovno obdobje (po delovnem predlogu Zakona o urejanju prostora, 1. oktober 1998 – v nadaljevanju ZUP -, za največ 5 let). V času rezervacije regionalni razvojni program

ne more računati na prostor, ki je rezerviran. V ZUP je nadalje predviden institut občinskega prostorskega plana in skupnega prostorskega plana več občin. Zakon računa, da se bodo občine, ki pripravljajo regionalni razvojni program hkrati lotile tudi skupnega prostorskega plana, ni pa to nujno. Pričakuje se, da bo občina, ki je prostovoljno sprejela regionalni razvojni program, le-tega v svoji pristojnosti tudi prostorsko uveljavila.

Načeloma državna raven nima neposrednih pristojnosti pri odločanju o regionalnem razvojnem programu. To je stvar občin in drugih lokalnih partnerjev v okviru regionalne razvojne agencije. Seveda pa morajo biti regionalni projekti in programi, ki računajo na državni in/ali evropski denar, usklajeni v sektorskih razvojnih programih. Kolikor niso, lahko računajo zgolj na lokalne finančne vire oziroma na sredstva privatnega sektorja. V tej povezavi (ko gre za državni denar) torej obstaja obveznost uskladitve regionalnih razvojnih programov (npr. Pomurja) s sektorskimi razvojnimi programi (npr. programom razvoja podeželja v okviru razvojnega programa kmetijstva). Posledično torej ni potrebe, da bi regionalne razvojne programe potrejevala kaka institucija na državni ravni. Zakon predvideva zgolj strokovno mnenje Agencije za regionalni razvoj, ki ga je potrebno pridobiti, in javno objavo regionalnega razvojnega programa.

Čeprav sam obstoj regionalnega razvojnega programa še ne zagotavlja državnega sofinanciranja, pa se računa, da bo to močan argument regije za uveljavljanje njenih interesov v proračunski razpravi. Dodatno naj bi regionalna politika (in regionalni interesi) pridobila s pregrupiranjem sedanjih proračunskih postavk v bolj jasno opredeljene in pregledne vsebinske sklope. Po vzorcu strukture proračuna Evropske zveze bo mogoče posebej opredeliti (grupirati) in pregledno izkazati t.i. regionalne razvojne pomoči in strukturne izdatke. V Evropski zvezi se ta postavka naprej deli na različne sklade, v primeru našega državnega proračuna pa bi šlo za razdelitev med ministrstva in regionalne razvojne programe. Pričakujemo, da bo tovrstna interesna razprava ob sprejemanju državnega proračuna potekala ob velikem zanimanju lokalnih ravni (ki bodo uveljavljale projekte iz svojih regionalnih razvojnih programov) in Evropske zveze (ki bo na te odločitve po načelu dodatnosti pomoči vezala svojo strukturno pomoč Sloveniji). Pripomniti velja še to, da bodo, v nasprotju s sedaj prevladujočim kratkoročnim političnim pragmatizmom, pridobili strateški razvojni argumenti. Kratkoročne odločitve namreč ne bodo mogle bistveno odstopati od dolgoročno sprejetih in usklajenih z Evropsko zvezo. V nasprotnem primeru bo lahko prišlo do izpada pri črpanju sredstev Evropske zveze, kjer so procedure spreminjanja dolgoročnih programov dolgotrajne in otežene.

NAČELO PARTNERSTVA IN SUBSIDIARNOSTI

Samo spreminjanje usmeritev in instrumentov regionalne politike ni dovolj, če istočasno ne poteka izgrajevanje in usposabljanje lokalnih/regionalnih institucij, ki bodo le-te sposobne sprejemati in polno uporabiti. Vzpodbiti je potrebno nastajanje novih organizacijskih struktur na lokalni in regionalni ravni, ki bodo nosilci razvojnih iniciativ in hkrati partner pri izvajanju regionalne strukturne politike in sicer s povezovanjem lokalnih skupnosti, obstoječih institucij in upravno administrativnih mrež na lokalnem nivoju ter zasebnega sektorja.

Država bo močno prisotna v novi regionalni strukturni politiki vendar pa le tam, kjer lahko posreduje bolj učinkovito, kot bi to lahko storile nižje ravni. Spodbujala bo oblikovanje regionalnih razvojnih agencij in programov vendar brez neposrednega državnega vsiljevanja. To mora postati življenjski interes lokalnih oblasti. Zaradi materialnega interesa (regionalni razvojni program bo v dveh letih po uveljavitvi zakona postal pogoj za pridobitev državnih

pomoči) pa je realno pričakovati, da bodo ti programi pokrili celotno ozemlje države.

Na nižjih teritorialnih ravneh (občine, skupnosti občin) naj bi država s posrednimi inštrumenti (sofinanciranje aktivnosti) tudi spodbujala razvojno načrtovanje in povezovanje za realizacijo razvojnih nalog. Za t.i. lokalne razvojne koalicije, ki se oblikujejo za skupno reševanje določenega posebnega problema (npr. cestne povezave, komunalni odpadki, izkoriščanja reke v turistične namene, program razvoja podeželja), je Predlog zakona predvidel t.i. Skupne razvojne programe več občin. Regionalni razvojni programi se od njih razlikujejo po tem, da so splošni in celoviti. Splošni so v smislu integralne obravnave ruralnega in urbanega prostora, celoviti pa v smislu pokrivanja območja celotne statistične regije. Skupni razvojni programi se nanašajo na ožja območja medobčinskega sodelovanja in na posamičen vsebinski problem (npr. komunalni odpadki) ali pa na skupino vsebinskih problemov (npr. ruralni prostor v primeru celostnih programov razvoja podeželja). Skupni razvojni programi naj bi se izvajali kot deli regionalnih razvojnih programov.

NAČELO PROGRAMIRANEGA USMERJANJA RAZVOJNIH SPODBUD

Sredstev iz strukturne pomoči Evropske zveze ni mogoče pridobiti za posamezne nepovezane investicije, pač pa se odobrijo na osnovi razvojnih programov in izvedbenih dokumentov, sprejetih v državi članici, iz katerih izhajajo posamezni projekti. Regionalna strukturna politika evropsko načelo programiranja privzema tudi za sredstva strukturne pomoči iz državnega proračuna. V praktični izvedbi to pomeni, da se regionalne razvojne spodbude s strani države in Evropske zveze lahko nanašajo le na konkretne, jasno opredeljene razvojne programe/projekte, ki se morajo voditi tako pregledno, da bo jasno razvidna poraba sredstev in njihovi učinki. Ti programi in projekti morajo biti obvezno usklajeni v regionalnem razvojnem programu.

NAČELO SOFINANCIRANJA RAZVOJNIH SPODBUD

Za Slovenijo je pomembno tudi evropsko načelo sofinanciranja. Ta določa, da je lahko razvojna spodbuda dana le, če se njen prejemnik izkaže z zadostno finančno soudeležbo. Za pridobitev sredstev iz Evropske zveze bo zato iz državnega proračuna ter drugih javnih in privatnih virov potrebno zagotoviti ustrezni del sredstev za sofinanciranje razvojnih projektov. Načelo dodatnosti pomoči je nova regionalna strukturna politika vgradila za vse projekte, ki se financirajo iz sredstev državnega proračuna. V regionalnih razvojnih programih bo potrebno zagotoviti sofinanciranje iz privatnih in lokalnih javnih virov. Odstotek sofinanciranja naj bi se razlikoval glede na različne vrste projektov in bil praviloma nižji v območjih s posebnimi razvojnimi problemi. Pri tem bo potrebno upoštevati pravno regulacijo Evropske zveze na področju regionalnih državnih pomoči, ki bo po vključitvi neposredno veljala tudi v Sloveniji.

NAČELO VREDNOTENJA UČINKOV

Pravila evropske strukturne politike določajo, da je pri vsakem pretoku finančnih sredstev potrebno zagotoviti dvoje: nadzor zakonitosti (pravilnosti postopkov) in uspešnosti (gospodarnosti). V primeru spodbud za regionalni razvoj je stvar razmeroma zapletena. Imamo več virov javnih sredstev (evropska, državna in lokalna), več nadzornih ustanov in težko ugotovljive učinke, saj se rezultati spodbud mešajo z rezultati tržnih in drugih vplivov. Poleg tega nadzor ne sme predstavljati tolikšnega stroška, da bi izničil vse učinke spodbud.

Še več težav je z nadzorom uspešnosti. Kriterije za ex-ante ocenjevanje projektov bo potrebno

narediti enostavne in pregledne. Osnovni kriteriji za ocenjevanje projektov bodo: ekonomska uspešnost projekta, povezava z drugimi projekti, usklajenost z regionalnim razvojnim programom, skladnost z ekološkimi kriteriji, ustvarjanje novih delovnih mest ali ohranjanje obstoječih, izraba lokalnih naravnih in drugih virov, višina lastne udeležbe investitorja, preglednost projekta (cilji, sredstva, roki, sodelujoče institucije...), itd.

Potrebno bo tudi ex-post ocenjevanje uspešnosti projektov in regionalne politike kot celote. Predvideti in zagotoviti bo potrebno tekoč, objektivni in uraden izračun ustreznega indikatorja. Potrebno bo postaviti tudi sistem za spremljanje inputov, ne samo outputov, na primer pravočasna in namenska poraba odobrenih sredstev.

Nadalje bo treba izluščiti, koliko so k rezultatom prispevale spodbude, koliko pa drugi razlogi. To je najtežje in je tudi v Evropski zvezi še predmet raziskovalnega dela.

Ne glede na težave s spremljanjem in ocenjevanjem uspešnosti regionalne strukturne politike se bo treba do nje tekoče opredeljevati in po potrebi spreminjati instrumentarij. Zato bo moralo Ministrstvo, pristojno za razvoj letno poročati vladi in Evropski komisiji.

NAČELO PREKOMEJNEGA POVEZOVANJA

Že dosedanja parcialna regionalna politika je zaznala pomen prekomejnega sodelovanja. V povezavi s PHARE pomočjo Evropske zveze že sedaj potekajo uspešni razvojni projekti v obmejnih območjih, ki že v svoji zasnovi segajo preko državne meje. V bodoči razširjeni Evropski zvezi se bo sedanje prekomejno sodelovanje lahko nadaljevalo kot medregionalno

Z izkoriščanjem priložnosti, ki jih ponuja koncept Evrope regij, bo nova regionalna razvojna politika lahko segla preko državnih meja in pokrila celoten slovenski kulturni in gospodarski prostor. Aktivna razvojna strategija, ki seže preko državne meje je tudi najbolj učinkovita obramba pred »drobitvijo« slovenskega gospodarskega in kulturnega prostora s strani drugih razvojnih gospodarskih polov. Pred sosednjimi evropskimi regijami ima Ljubljana to prednost, da bo v združenji Evropi brez meja lahko uporabljala tudi ekonomsko-politične inštrumente samostojne države.

sodelovanje (na severni, vzhodni in zahodni meji). Sočasno pa se bodo na južni meji s Hrvaško odprle možnosti prekomejnega sodelovanja.

OBMOČJA S POSEBNIMI RAZVOJNIMI PROBLEMI

Že v predpristopnem obdobju, še bolj pa po vključitvi v Evropsko zvezo bo Slovenija lahko dopolnjevala domače regionalne državne pomoči s sredstvi strukturne politike Evropske zveze. Kriteriji, ki se na tem področju uporabljajo bodo v celoti uveljavljeni tudi na ozemlju Republike Slovenije. Urad za statistiko bo s tem v zvezi moral zagotoviti podatke na regionalni ravni najmanj za: bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči, stopnjo brezposelnosti ter druge kazalce za podrobnejše regionalne analize in utemeljitve (delež delovnih mest v primarnem, sekundarnem in terciarnem sektorju, rast oz. padec zaposlenosti v industriji v obdobju 1990 – 1998, umrljivost dojenčkov, število študentov na 1000 prebivalcev, itd.). Navedeno je predmet posebnega pripravljalnega programa za področje regionalne statistike, ki bo v Sloveniji potekal v okviru programa PHARE-SPP v naslednjih nekaj letih v sodelovanju z eksperti iz držav članic Evropske zveze.

V obdobju naslednje finančne perspektive Evropske zveze (2000-2006) bo Slovenija kot celota opredeljena kot območje, ki je upravičeno do strukturne pomoči Evropske zveze (t.i. Cilj 1). Kasneje to ni več tako zelo verjetno zato je primerno, da se v Sloveniji pripravijo rešitve, ki bodo ustrezale tudi dolgoročno.

Zaradi tega in tudi za uskladitev z načeli Evropske zveze na področju regionalnih državnih pomoči (tistih, ki jih države članice dajejo po regionalnih principih iz svojih proračunskih sredstev) je potrebna opredelitev območij s posebnimi razvojnimi problemi. To so območja, ki so iz različnih razlogov manj sposobna za samovzdržujoč razvoj. Tem območjem naj bi bila posvečena posebna skrb regionalne strukturne politike v predpristopnem obdobju in tudi kasneje, v okviru strukturne politike Evropske zveze.

Rezultati analiz dosedanjega razvoja in razvojnih potencialov slovenskih regij in občin kažejo, da bi morala v Sloveniji območja s posebnimi razvojnimi problemi zajeti naslednja problemska območja: i) ekonomsko šibka območja, ii) območja s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo in iii) razvojno omejevana obmejna in gorsko višinska območja.

Po Predlogu zakona naj bi bila za uvrstitev občin med območja s posebnimi razvojnimi problemi uporabljena naslednja merila:

- za ekonomsko šibka območja:
  - bruto osnova za dohodnino na prebivalca v občini glede na državno povprečje,
  - upadanje števila prebivalstva;
- za območja s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo:
  - stopnje registrirane brezposelnosti v občini glede na državno povprečje;
- za obmejna in gorsko višinska območja:
  - delež površine gorsko višinskih območij v občini in upadanje števila prebivalstva v teh območjih,
  - delež površine občine v obmejnem pasu glede na celotno površino v občini in ob upadanju števila prebivalstva v občini

Vrednosti meril in listo občin, ki tvorijo območja s posebnimi razvojnimi problemi naj bi po sprejemu Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja določila posebna uredba Vlade.

Predlog zakona v prehodnih določbah navaja, da bodo po ustanovitvi pokrajin le-te prevzele vlogo statističnih regij pri čemer bo enota za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi pokrajina. Kot merilo za določitev pokrajin s posebnimi razvojnimi problemi naj bi se takrat uporabljala bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči in stopnja brezposelnosti v pokrajini.

VKLJUČITEV SLOVENIJE V STRUKTURNO POLITIKO EVROPSKE ZVEZE

INŠTRUMENTI STRUKTURNE POLITIKE EVROPSKE ZVEZE

Strukturna politika v Evropski zvezi se uresničuje preko politike strukturnih skladov, kohezijske politike in politike konkurence. Poleg tega so inštrument strukturne politike tudi posojila Evropske investicijske banke za financiranje razvojnih programov in drugi posebni namenski skladi. Za Slovenijo so pomembni vsi naštetí vidiki. Osnovni principi delovanja strukturnih skladov predstavljajo tudi osnovne principe regionalne politike. Kohezijski sklad je pomemben za Slovenijo zato, ker osnovni principi predpristopne pomoči kandidatkam za članstvo v Evropski zvezi v veliki meri temeljijo na osnovi delovanja kohezijskega sklada. Pomemben pa je tudi vidik konkurence, saj je znaten del sedanjih državnih intervencij v Sloveniji krši pravila konkurence v Evropski zvezi.

Strukturna politika Evropske zveze zasleduje sledeče cilje:

- Cilj 1: razvoj območij, ki zaostajajo v razvoju in ne presegajo 75% povprečnega BDP na prebivalca v Evropski zvezi.
- Cilj 2: prestrukturiranje industrijskih regij (NUTS 3) s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo. Slednja mora biti v zadnjih treh letih nad povprečjem Evropske zveze. Poleg tega mora biti izkazan znaten padec zaposlenosti v industriji in delež zaposlenih v industriji mora najmanj dosegati povprečje Evropske zveze v kateremkoli letu od 1975 dalje.
- Cilj 3: zmanjševanje dolgoročne brezposelnosti, zaposlovanje mladih (pod 25 let) in odpiranje enakih možnosti za zaposlitev žensk ter reševanje problemov socialne izključenosti.
- Cilj 4: prezaposlovanje in prešolanje zaposlenih zaradi sprememb v proizvodnji.
- Cilj 5a: prilagajanje kmetijskih in ribiških struktur (posodabljanje ladjevja in pristanišč, razvoj marikulture).
- Cilj 5b: prestrukturiranje in razvoj kmetijskih in redko poseljenih območij z nižjo življenjsko ravniyo prebivalstva (obnova vasi, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, gozdarstvo). Regija mora izkazati visok delež zaposlenih v kmetijstvu, nizko stopnjo prihodkov v kmetijstvu, nizko gostoto prebivalstva in/ali depopulacijski trend.
- Cilj 6: pospeševanje razvoja regij z ekstremno nizko gostoto poselitve (manj od 8 prebivalcev na km²).

Cilji 1, 2, 5b in 6 so vezani na regije, ki ustrezajo postavljenim merilom. Cilji 3, 4 in 5a veljajo za celotno območje države.

Za uresničevanje ciljev strukturne politike Evropske zveze obstajajo štiri strukturni skladi:

- Evropski regionalni strukturni sklad (European Regional Development Fund) usmerja razvojne spodbude v tiste regije, ki najbolj zaostajajo v razvoju. Pomoč je namenjena za infrastrukturo, prestrukturiranje gospodarstva ter podpore malim in srednje velikim podjetjem, inovativnim tehnologijam in lokalnim podjetniškim iniciativam.
- Evropski socialni sklad (European Social Fund) je pretežno namenjen ustvarjanju in ohranjanju delovnih mest.
- Evropski kmetijski strukturni sklad (European Agriculture Guidance and Guarantee Fund) je namenjen prilagajanju kmetijskih struktur ter prestrukturiranju in razvoju redko poseljenih območij z nižjo življenjsko ravniyo prebivalstva (obnova vasi, dopolnilne dejavnosti na kmetijah, gozdarstvo).
- Evropski ribiški strukturni sklad (Financial Instruments for Fisheries Guidance) je namenjen

prilagajanju ribiških struktur (posodabljanje ladjevja in pristanišč, razvoj marikulture).

Poleg tega obstaja še 13 t.i. pobud Evropske zveze:

- Interreg II: prekomejno sodelovanje,
- Leader II: razvoj kmetijstva,
- Regis II: integracija oddaljenih regij,
- Employment: Now (vodilna mesta za ženske); Horizon (zaposlitev za invalide in druge težko zaposeljive skupine); Jouthstart (vključitev mladih pod 20 let starosti , še posebej tistih brez ustrezne izobrazbe, v trg delovne sile); Integra (problemi socialne izključenosti, rasizma in ksenofobije)
- Adapt: prilagoditev zaposlenih industrijskim spremembam,
- Rechar II: prestrukturiranje premogovniških območij,
- Resider II: prestrukturiranje jeklarskih območij,
- Konver: prestrukturiranje območij z vojaško industrijo,
- Retex: prestrukturiranje območij s tekstilno industrijo,
- SME's: pospeševanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij,
- Urban: Revitalizacija območij in mest,
- Pesca: prestrukturiranje območij z visoko zastopanostjo ribištva,
- Peace: podpora mirovnim prizadevanjem na Severnem Irskem.

Na podlagi Maastrichtskega sporazuma je bil leta 1994 ustanovljen Kohezijski sklad (Cohesion Fund), ki je namenjen državam, ki ne dosegajo 90% povprečnega BDP na prebivalca v Evropski zvezi (Španija, Portugalska, Irska in Grčija). Sredstva tega sklada so namenjena financiranju projektov povezanih z okoljem in transevropskim prometnim omrežjem. Eden od kohezijskih inštrumentov je tudi Evropska investicijska banka EIB.

Višina sredstev sofinanciranja s strani Evropske zveze je različna in odvisna od območja in vrste problema oziroma pomoči. Za manj razvita območja v okviru Cilja 1 sofinanciranje ne sme preseči 75% stroškov projekta vendar pa mora znašati vsaj 50% javnih izdatkov za projekt. V štirih kohezijskih državah lahko prispevek Evropske zveze pokrije do 80% stroškov projekta, na nekaterih oddaljenih grških otokih pa celo do 85%. Za ostale cilje je zgornja meja sofinanciranja 50% celotnih stroškov projekta, spodnja meja pa 25% javnih izdatkov za projekt. To ne velja za tehnično pomoč, ki lahko znaša do 100% stroškov projekta. Sofinanciranje projekta iz dveh strukturnih skladov hkrati ali iz kohezijskega in strukturnega sklada istočasno ni mogoče.

REFORMA CILJEV STRUKTURNE POLITIKE EVROPSKE ZVEZE

Reforma strukturne politike Evropske zveze je bila v grobih obrisih predstavljena že v okviru AGENDE 2000, detajlno pa spomladi 1998 v predlogih nove zakonodaje. Berlinski vrh (24-25 marca 1999) je dodal potrebne politične odločitve in dogovor o reformi. V nekaj naslednjih mesecih naj bi tako bila sprejeta tudi ustrezna zakonodaja.

Ekonomska in socialna kohezija ostaja ena od političnih prioritet. Število ciljev naj bi se skrčilo od sedem na tri s čemer bo dosežena večja koncentracija in učinkovitost pomoči ter poenostavljena merila. Dva regionalna cilja naj bi pokrivala med 35% in 40% celotnega prebivalstva sedanje Evropske zveze (do sedaj 51%):

Cilj1: razvoj območij, ki zaostajajo v razvoju in ne presegajo 75% povprečnega BDP na prebivalca v Evropski zvezi.

Cilj2: razvoj območij s problemi prestrukturiranja in visoko brezposelnostjo ter depopulacijo.

Cilj3: je horizontalen, to je namenjen vsem državam članicam za modernizacijo sistemov vzgoje, izobraževanja in zaposlovanja.

Za regije, ki ne bodo več odgovarjale kriterijem, je predvideno prehodno obdobje. Kohezijski sklad naj bi tudi v bodoče ohranil svojo podobo in politiko. Število horizontalnih iniciativ Evropske zveze naj bi se bistveno zmanjšalo (na štiri):

- mednarodno, čezmejno in medregionalno sodelovanje (za spodbujanje skladnega regionalnega razvoja in regionalnega planiranja),
- razvoj podeželja,
- razvoj urbanih področij,
- novo mednarodno sodelovanje za odpravo vseh oblik diskriminacije in neenakosti, ki ovirajo dostop do zaposlitve.

VKLJUČITEV SLOVENIJE V STRUKTURNO POLITIKO EVROPSKE ZVEZE

Vključitev Slovenije v strukturno politiko Evropske zveze bo potekala v treh fazah. V prvi fazi (1992-1999) Slovenija lahko črpa sredstva PHARE pomoči državam kandidatkam za vključitev. V drugi fazi (2000 do vključitve v Evropsko zvezo) bo na voljo t.i. Predpristopna pomoč državam kandidatkam iz Nove finančne perspektive Evropske zveze 2000-2006. Po vključitvi pa naj bi se Slovenija polnopravno vključila v vse obstoječe oblike strukturnih pomoči državam članicam.

PHARE TEHNIČNA POMOČ SLOVENIJI (1992-1999)

Od leta 1992 je Slovenija prejemnica tehnične pomoči v okviru programa PHARE. Program se izvaja skozi tri programske sklope:

- nacionalni program (Sloveniji je bilo v letih 1992-99 odobrenih 138 mio ECU),
- program prekomejnega sodelovanja (v istem obdobju odobrenih 37 mio ECU) in
- več-državni in horizontalni programi (po oceni okoli 55 mio ECU v letih 1992-98).

V okviru nacionalnega programa v letih 1998 in 1999 poteka Posebni pripravljalni program za vključitev v strukturno politiko Evropske zveze PHARE-SPP (Special Preparatory Programme for Structural Funds). Ta pomoč je na voljo za usposobitev institucij in kadrov v Sloveniji, ki bodo kasneje izvajali strukturno politiko in za pilotske projekte.

V programu prekomejnega sodelovanja Slovenija sodeluje z Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Od leta 1994 dalje je bilo na obmejnih območjih pripravljenih okoli 100 projektov. Prioritetna področja sodelovanja so: promet in obmejna infrastruktura, okolje, gospodarsko sodelovanje (drobno gospodarstvo, kmetijstvo, turizem, človeški viri, kultura in tehnična pomoč).

Infrastrukturni projekti velikega obsega (LSIF- Large Scale Infrastructure Facility) so zamišljeni kot priprava na kohezijski sklad. Za vse PHARE države je bilo leta 1998 namenjenih 95,1 mio ECU, za leto 1999 pa 138.9 mio ECU. Za leto 1998 so bili prioritetni projekti transporta in okolja, za leto 1999 pa le okoljski projekti. Vsak projekt mora biti financiran iz treh virov: nepovratna sredstva LSIF, nacionalna sredstva in posojila mednarodnih finančnih institucij. Slovenija s temi sredstvi sofinancira čistilne naprave v 6-ih krajih.

TINA program je bil ustanovljen leta 1997 kot nadaljevanje programa TENs (Trans European Networks). Cilj so infrastrukturni projekti vezani na 10 evropskih koridorjev. Čez Slovenijo

potekata koridor 5 (zahod-vzhod) in koridor 10 (sever-jug).

PREDPRISTOPNA STRUKTURNA POMOČ EVROPSKE ZVEZE (OD LETA 2000 DO PREDVIDOMA LETA 2002)

Po letu 2000 bo mogoče koristiti t.i. posebno predpristopno strukturalno pomoč iz »Nove finančne perspektive Evropske zveze 2000-2006« Gre za sredstva, ki jih Slovenija lahko pridobi iz novo ustanovljenega sklada ISPA – Instrument for Structural Policies for Pre-Accession. Ta sredstva so pretežno namenjena za infrastrukturne programe varstva okolja in transporta. Pogoj za njihovo koriščenje je, da Slovenija v okviru PHARE-SPP-1998/99 vzpostavi potrebne institucije in kadre za programiranje, nadzor in evaluacijo (ex-ante in ex-post) pomoči po pravilih kohezijskega sklada EU. Projekti morajo biti pripravljene skladno s predpisano metodologijo.

POLNOPRAVNO ČLANSTVO SLOVENIJE V EVROPSKI ZVEZI (PREDVIDOMA PO LETU 2002)

Potencialno strukturalno pomoč, ki bo na voljo po vključitvi Slovenije v Evropsko zvezo, skupaj s sredstvi za kmetijstvo in razvoj podeželja, lahko po najbolj optimističnih pristopih ocenimo celo do 4% BDP letno. To so ogromna finančna sredstva, ki jih verjetno ne bomo sposobni pridobiti vendar pa kljub temu velja poudariti, da teoretična možnost za to obstaja (gre za zgornji možni limit 4% BDP, kolikor lahko znaša po določenih AGENDE 2000 možna vsota vseh pomoči neki državi). Ta limit so nekatere manj razvite članice Evropske zveze v preteklih letih presegale. Ni odveč pripomniti tudi, da bi ta sredstva lahko v precejšnji meri zapolnila finančno vrzel med razvojnimi potrebami v Sloveniji in možnostmi njihovega financiranja iz domačih virov.

V predpristopnem obdobju je pomoč pogojevana z izpolnjevanjem Državnega programa za sprejem pravnega reda Evropske zveze, v obdobju članstva pa z izpolnjevanjem t.i. konvergenčnih kriterijev Evropske zveze (stroga proračunska disciplina in nizka inflacija). Potencialni obstoj denarne pomoči na eni strani in njeno pogojevanje s kadrovske usposobitvijo državne uprave in z izpolnjevanjem zapisanih reform in usmeritev ekonomske politike na drugi strani zahtevata pospešeno prenovo regionalne politike v Sloveniji in učinkovito delovanje državnih služb pri njenem izvajanju.

V predpristopnem obdobju je pomoč pogojevana z izpolnjevanjem Državnega programa za sprejem pravnega reda Evropske zveze, v obdobju članstva pa z izpolnjevanjem t.i. konvergenčnih kriterijev Evropske zveze (stroga proračunska disciplina in nizka inflacija). Potencialni obstoj denarne pomoči na eni strani in njeno pogojevanje s kadrovske usposobitvijo državne uprave in z izpolnjevanjem zapisanih reform in usmeritev ekonomske politike na drugi strani zahteva pospešen sprejem Programa prenove regionalne politike in učinkovito delovanje državnih služb pri njegovem izvajanju.

VIRI

Bela knjiga o regionalnem razvoju Slovenije, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, predhodna delovna verzija, september 1998.

Cohesion and the development challenge facing the lagging regions. Luxembourg, 1995

Community Structural funds 1994-1999: Regulations and commentary. Luxembourg, 1993

Community Structural funds: Guide to Community initiatives 1994-1999, Luxembourg, 1994

Direktive Evropske zveze s področja strukturne politike

Državni program za sprejem evropske zakonodaje (Vlada RS, 1998)

EC Structural Funds: Common guide for monitoring and interim report. Luxembourg, 1995

Mnenje o slovenski regionalni politiki, AGENDA 2000, Evropska komisija, 1998.

Pravila Evropske zveze na področju regionalnih državnih pomoči (Guidelines on National Regional Aid, Official Journal of the EC, 10.3.1998).

Proposal for a Council Regulation laying down general provisions on the Structural Fund, Brussels, 18.3.1998

Proposal for a Council Regulation on structural measures in the fisheries sector, Brussels, 18.3.1998

Proposal for a Council Regulation on the European Regional Development Fund, Brussels, 18.3.1998

Proposal for a Council Regulation on the European Social Fund, Brussels, 18.3.1998

Strategija prilagajanja Slovenije Evropski zvezi (Vlada RS, 1998)

Strmšnik I.: Pričakovani makroekonomski učinki vključitve Slovenije v Evropsko zvezo, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, 1997.

Strmšnik I.: Regionalne strukture Evropske zveze, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, 1997.

Teze za strategijo regionalnega razvoja Slovenije, Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj, 8. Junij 1998.

Vprašalnik Evropske komisije za pripravo mnenja o vključitvi Slovenije v Evropsko zvezo (Vlada RS, 1997)

PRILOGA: PREDLOG ZAKON O SPODBUJANJU SKLADNEGA REGIONALNEGA RAZVOJA (DRUGA OBRAVNAVA)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

(1) Ta zakon določa splošne okvire, organizacijo spodbujanja skladnega regionalnega razvoja, dodeljevanje razvojnih spodbud ter merila za opredelitev območij s posebnimi razvojnimi problemi.

(2) Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja je sestavina regionalne strukturne politike.

2. člen (cilji spodbujanja skladnega regionalnega razvoja)

Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja temelji na ciljih:

- spodbujanja uravnoveženega gospodarskega, socialnega in prostorskega vidika razvoja na celotnem ozemlju Republike Slovenije;
- zmanjševanja razlik pri življenjskih možnostih med regijami s poudarkom na celostnem pristopu k razvoju podeželja;
- preprečevanja nastajanja novih območij z večjimi razvojnimi problemi;
- ohranjanja poseljenosti na celotnem ozemlju Republike Slovenije ob upoštevanju policentričnega sistema poselitve;
- pospeševanja razvoja okolju prijaznega gospodarstva ter varovanje naravnih dobrin, naravne in kulturne dediščine ter drugega javnega dobra.

3. člen (načela spodbujanja skladnega regionalnega razvoja)

Spodbujanje skladnega regionalnega razvoja izhaja iz načel:

- *celovitosti izvajanja regionalne strukturne politike* na celotnem ozemlju Republike Slovenije;
- *partnerstva* v obliki sodelovanja med državo in lokalnimi skupnostmi ter sodelovanje javnega in zasebnega sektorja;
- *usklajevanja* med posameznimi državnimi resorji in lokalnimi skupnostmi pri načrtovanju spodbud za skladni regionalni razvoj v okviru državnega proračuna;
- *subsidiarnosti*, ki pri pripravi, izvajanju, nadzoru in vrednotenju programov določa, da višja teritorialna raven opravlja le tiste naloge, ki jih ne morejo učinkoviteje opraviti nižje ravni;
- *programskega usmerjanja* razvojnih spodbud za namene, utemeljene v usklajenih regionalnih razvojnih programih in projektih;
- *vrednotenja učinkov* razvojnih spodbud z nadzorom zakonitosti postopkov njihovega dodeljevanja in trošenja ter ugotavljanja njihove uspešnosti po primerljivih evropskih statističnih metodah;
- *sofinanciranja* skladnega regionalnega razvoja iz občinskih proračunov, državnega

proračuna, zasebnih in drugih virov.

4. člen
(izrazi)

Izrazi v tem zakonu pomenijo:

- *regija* je funkcionalna ozemeljska enota za izvajanje regionalne strukturne politike; do ustanovitve pokrajin je enota za izvajanje regionalne strukturne politike statistična regija po veljavni statistično metodološki določitvi;
- *regionalna strukturna politika* so programi aktivnosti in ukrepi države, lokalnih skupnosti in drugih nosilcev organiziranih interesov na regionalni ravni za doseganje razvojnih ciljev upoštevanju skladnega regionalnega razvoja;
- *sektorski razvojni program* je dolgoročni izvedbeni dokument države, ki opredeljuje prednostne projekte in programe za doseganje ciljev razvojne strategije sektorja;
- *regionalni razvojni program* je temeljni programski in izvedbeni dokument na regionalni ravni, ki vsebuje razvojne prednosti regije in finančno ovrednotene projekte in programe;
- *skupni razvojni program* je izvedbeni akt na medobčinski ravni, ki se pripravlja za območja več občin za reševanje posameznih zadev skupnega interesa.
- *Strategija gospodarskega razvoja Slovenije (SGRS)* je dolgoročni strateški dokument države, ki opredeljuje razvoj dejavnikov gospodarskega in socialnega razvoja, cilje in ciljni razvojni scenarij, instrumente in politiko za doseganje ciljev ter osnovne smeri delovanja sektorskih razvojnih politik in ki določa, usklajuje in povezuje razvojne programe v enoten programski in finančni okvir ter določa razvojne prednostne naloge države;
- *Strategija regionalnega razvoja Slovenije (SRRS)* je dolgoročni strateški dokument države, ki v skladu s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije in Prostorskim planom Slovenije opredeljuje cilje regionalnega razvoja ter določa instrumente in politiko za doseganje teh ciljev;
- *območja s posebnimi razvojnimi problemi* so praviloma sklenjena območja več občin, ki imajo slabše možnosti za razvoj in so deležna posebne pozornosti pri oblikovanju regionalne razvojne politike in pri usmerjanju razvojnih spodbud.

II. VODENJE REGIONALNE STRUKTURNE POLITIKE

5. člen
(temeljni akti)

- (1) Vodenje regionalne strukturne politike po tem zakonu temelji na naslednjih aktih: Strategiji regionalnega razvoja Slovenije, sektorskih razvojnih programih, regionalnih razvojnih programih in skupnih razvojnih programih.
- (2) Akti iz prejšnjega odstavka so dostopni javnosti.

6. člen
(Strategija regionalnega razvoja Slovenije)

- (1) S Strategijo regionalnega razvoja Slovenije se členijo in dopolnijo cilji, politike in naloge, določene s Strategijo gospodarskega razvoja Slovenije in Prostorskega plana Slovenije, z vidika pospeševanja skladnega regionalnega razvoja. Strategija regionalnega razvoja Slovenije

je podlaga za pripravo regionalnih in skupnih razvojnih programov.

- (2) Cilji Strategije regionalnega razvoja Slovenije se upoštevajo v sektorskih razvojnih programih, za katere so odgovorna pristojna ministrstva, in v ustreznih prostorskih aktih Republike Slovenije.

7. člen

(priprava Strategije regionalnega razvoja Slovenije)

Strategijo regionalnega razvoja Slovenije sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) na predlog ministrstva, pristojnega za razvoj, po predhodni predstavitvi v Državnemu svetu Republike Slovenije.

8. člen

(poročanje vladi)

Ministrstvo, pristojno za razvoj, letno poroča vladi o uresničevanju regionalne strukturne politike.

9. člen

(regionalni razvojni program)

- (1) Z regionalnim razvojnim programom se na podlagi sektorskih razvojnih programov uskladijo razvojna predvidevanja in naloge na področju gospodarskega, socialnega, prostorskega in okoljskega razvoja v regiji.
- (2) Regionalni razvojni program vsebuje strateški in izvedbeni del.
- (3) Strateški del regionalnega razvojnega programa se pripravi za območje ene ali več regij.
- (4) Strateški del regionalnega razvojnega programa obravnava analizo stanja in problemov ter določa zlasti skupne regionalne razvojne interese, cilje in usmeritve.
- (5) V izvedbeni del regionalnega razvojnega programa se vključijo razvojni projekti regionalnega pomena z njihovim časovnim in finančnim ovrednotenjem vključno z navedbo predvidenih virov financiranja.
- (6) Izvedbeni del regionalnega razvojnega programa se pripravi za območje občin, ki so vključene v njegovo pripravo.
- (7) Regionalni razvojni programi temeljijo na Strategiji regionalnega razvoja Slovenije in na Prostorskem planu Slovenije.
- (8) Minister, pristojen za razvoj, predpiše minimalno obvezno strukturo in metodologijo priprave in izvedbe regionalnega razvojnega programa ter določi načine spremljanja in vrednotenja učinkov regionalnega razvojnega programa.

10. člen

(priprava regionalnega razvojnega programa)

- (1) Za pripravo regionalnega razvojnega programa so odgovorne občine ene ali več regij, pri čemer se lahko mejne občine v regiji odločijo, da sodelujejo pri pripravi regionalnega razvojnega programa sosednje regije. Sklep o pripravi regionalnega razvojnega programa sprejmejo sveti občin, vključenih v njegovo pripravo.
- (2) Pri pripravi regionalnega razvojnega programa sodelujejo nosilci javnih in drugih organiziranih interesov na državni in lokalni ravni. Pristojna ministrstva po potrebi sodelujejo pri pripravi regionalnih razvojnih programov.
- (3) Vodenje priprave regionalnega razvojnega programa občine poverijo regionalni razvojni

agenciji iz 16. člena tega zakona.

- (4) Če občine ne ustanovijo regionalne razvojne agencije in je priprava regionalnega razvojnega programa določena s Strategijo regionalnega razvoja Slovenije, vodi njegovo pripravo Agencija za regionalni razvoj iz 15. člena tega zakona.
- (5) Regionalni razvojni program velja za občine, ki so vključene v njegovo pripravo in so ga sprejele.

11. člen

(razmerja do prostorskega plana)

- (1) Občine iz prejšnjega člena ob odločitvi o pripravi regionalnega razvojnega programa dajo ministru, pristojnemu za prostor, pobudo za pripravo ustreznega prostorskega akta v delu, ki se nanaša na njihova območja.
- (2) Regionalni razvojni program ne sme biti v nasprotju s prostorskim aktom iz prejšnjega odstavka.

12. člen

(skupni razvojni program)

- (1) Za razrešitev posameznih zadev skupnega interesa dveh ali več občin, zlasti problemov razvoja podeželja, gradnje javne infrastrukture ter varovanja okolja in naravnih in kulturnih vrednot, lahko občine organizirajo pripravo in sprejmejo skupni razvojni program z vsebino in na način, določen v 9. in 10. členu tega zakona.
- (2) Skupni razvojni program mora biti v skladu z regionalnim razvojnim programom.
- (3) Občine iz prvega odstavka tega člena hkrati s skupnim razvojnim programom pripravijo skupne sestavine prostorskega plana, ki se nanašajo na obravnavane zadeve skupnega interesa.

III. NOSILCI REGIONALNE STRUKTURNE POLITIKE

13. člen

(nosilci regionalne strukturne politike)

- (1) Nosilci regionalne strukturne politike so Svet za strukturno politiko, Agencija za regionalni razvoj, Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja in regionalne razvojne agencije.
- (2) Nosilci regionalne strukturne politike so tudi ministrstva, ki dodeljujejo spodbude, pomembne za regionalni razvoj.

14. člen

(Svet za strukturno politiko)

- (1) Svet za strukturno politiko (v nadaljevanju: svet) je usklajevalni organ vlade, ki je odgovoren za usklajenost predlogov dokumentov za izvajanje regionalne strukturne politike na državni ravni ter za oblikovanje in usklajevanje državnih razvojnih spodbud in mednarodnih finančnih pomoči.
- (2) Člani sveta so ministri ali državni sekretarji, ki dodeljujejo spodbude, pomembne za skladi regionalni razvoj.
- (3) Svet vodi minister, pristojen za razvoj. Administrativno in strokovno podporo svetu zagotavlja ministrstvo, pristojno za razvoj.

15. člen

(Agencija za regionalni razvoj)

- (1) Agencija za regionalni razvoj je organ v sestavi ministrstva pristojnega za razvoj.
- (2) Agencija za regionalni razvoj opravlja razvojne, pospeševalne in usklajevalne naloge države pri spodbujanju regionalnega razvoja.
- (3) Agencija za regionalni razvoj v sodelovanju z Ministrstvom za finance v postopku priprave državnega poročuna pripravlja strokovne podlage za dodeljevanje spodbud regionalne strukturne politike različnih resorjev.
- (4) Pri opravljanju nalog iz prvega odstavka Agencija za regionalni razvoj spremlja podatke o regionalnih razvojnih spodbudah, zlasti pa podatke o:
  - vrstah razvojnih spodbud in načinih njihovega uveljavljanja in dodeljevanja;
  - dodeljenih razvojnih spodbudah po obliki, namenu, višini in lokaciji;
  - projektih in zahtevkih ter možnostih vlaganja v razvojne naložbe;
  - razvojno svetovalnih organizacijah in organiziranosti razvojno pospeševalnega dela;
  - možnostih strokovnega izpopolnjevanja.
- (5) Agencija za regionalni razvoj tudi vrednoti učinke regionalnih razvojnih spodbud in daje mnenja o regionalnih razvojnih programih iz 9. člena tega zakona in skupnih razvojnih programih iz 12. člena tega zakona.
- (6) Agencija za regionalni razvoj se pri izvajanju nalog delovno povezuje s Skladom za regionalni razvoj in ohranjanje slovenskega podeželja ter z regionalnimi razvojnimi agencijami in drugimi institucijami pomembnimi za skladni regionalni razvoj.
- (7) Minister, pristojen za razvoj, podrobneje predpiše načine spremljanja in vrednotenja regionalnih razvojnih spodbud.

16. člen

(regionalna razvojna agencija)

- (1) Za pripravo regionalnih razvojnih programov ter drugih dogovorjenih nalog s področja regionalne strukturne politike zlasti pri pospeševanju gospodarskega, socialnega, prostorskega in okoljskega razvoja lahko občine ustanovijo regionalno razvojno agencijo.
- (2) Regionalna razvojna agencija je zavod, ki lahko opravlja tudi izvajalske naloge s področja regionalne strukturne politike.
- (3) Organ upravljanja regionalne razvojne agencije je svet regionalne razvojne agencije, v katerem so zastopani poleg predstavnikov ustanoviteljev in zaposlenih tudi predstavniki organiziranih nosilcev javnih in drugih interesov regionalnega razvoja.
- (4) Občine se lahko za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije pogodbeno dogovorijo z obstoječo gospodarsko družbo ali drugo organizacijo. S pogodbo o opravljanju teh nalog se določi tudi način preoblikovanja te gospodarske družbe oziroma druge organizacije v zavod.
- (5) Podrobnejše pogoje za opravljanje nalog regionalne razvojne agencije predpiše minister, pristojen za razvoj.

17. člen

(Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja)

- (1) Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje slovenskega podeželja je finančna organizacija, ki je namenjen za trajnejše doseganje javnih ciljev na področju regionalne politike. Pri tem sklad dodeljuje sredstva za regionalno strukturno politiko. Sklad je pravna oseba.
- (2) S statutom sklada se podrobneje določijo dejavnosti iz prejšnjega odstavka, ki jih opravlja

sklad.

- (3) Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja se pri svojem delu povezuje z Agencijo za regionalni razvoj, Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja, Slovensko razvojno družbo in regionalnimi razvojnimi agencijami ter z drugimi organizacijami.

IV. DRŽAVNE REGIONALNE SPODBUDE

18. člen

(viri spodbud za skladni regionalni razvoj)

- (1) Spodbude, pomembne za skladni regionalni razvoj Slovenije, se oblikujejo z usklajenim usmerjanjem sredstev Sklada za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja ter proračunskih sredstev ministrstev, ki zajemajo tudi sredstva mednarodnih finančnih pomoči in se usklajeno usmerjajo v regionalne razvojne programe.
- (2) Vlada v okviru proračunske razprave določi skupni obseg sredstev regionalnih razvojnih spodbud in ta sredstva, ki vključujejo mednarodne finančne pomoči, razporedi po ministrstvih. Pri projektih, ki se sofinancirajo iz mednarodnih finančnih pomoči, pristojna ministrstva uskladijo sofinanciranje iz različnih finančnih virov.
- (3) Državne regionalne spodbude iz prejšnjega odstavka se prednostno usmerjajo v:
- regije, ki po vrednosti bruto domačega proizvoda na prebivalca po kupni moči ali stopnje brezposelnosti pomembneje negativno odstopajo od državnega povprečja
  - območja s posebnimi razvojnimi problemi.

19. člen

(dodeljevanje spodbud)

- (1) Spodbude iz prejšnjega člena se dodeljujejo občinam ter pravnim in fizičnim osebam. Spodbude se dodeljujejo na podlagi regionalnega razvojnega programa oziroma skupnega razvojnega programa z javnim razpisom.
- (2) Podrobnejše pogoje in merila za dodeljevanje spodbud, pomembnih za skladni regionalni razvoj, določi vlada na predlog ministrstva, pristojnega za razvoj.

20. člen

(namen in oblike spodbud)

- (1) Spodbude, pomembne za skladni regionalni razvoj, se dodeljujejo v skladu s pravili dodeljevanja državnih pomoči in predpise o financiranju občin za namene:
- podjetniška vlaganja
  - razvoj infrastrukture
  - tekoče poslovanje gospodarskih družb
  - prestrukturiranje
  - usposabljanje kadrov za izvajanje regionalne strukturne politike
- (2) Spodbude se dodeljujejo v obliki:
- subvencij
  - ugodnih posojil
  - poroštev
  - davčnih oprostitev in olajšav, kot so določene z davčnimi predpisi
  - kapitalskih vložkov
  - prenosa državnega premoženja v upravljanje državnim skladom, z namenom vlaganja

- tega premoženja v regionalne razvojne projekte
- podeljevanja statusa ekonomskega območja
- podeljevanje statusa območij za pospeševanje zaposlovanja

21. člen

(območja s posebnimi razvojnimi problemi)

- (1) Pri vodenju politike skladnega regionalnega razvoja na območjih s posebnimi razvojnimi problemi se zasledujejo naslednji cilji:
  - dvig splošne ravni razvitosti;
  - odpravljanje strukturnih problemov in visoke brezposelnosti;
  - preprečevanje neugodnih demografskih gibanj zlasti v obmejnih in gorsko višinskih območjih.
- (2) Območja s posebnimi razvojnimi problemi so:
  - ekonomsko šibka območja;
  - območja s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo,
  - razvojno omejevana obmejna in gorsko višinska območja.

22. člen

(merila za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi)

Območja s posebnimi razvojnimi problemi se določi na podlagi sledečih meril:

1. za občino z ekonomsko šibkega območja:
  - bruto osnove za dohodnino na prebivalca v občini glede na državno povprečje,
  - upadanja števila prebivalstva;
2. za občino s strukturnimi problemi in visoko brezposelnostjo:
  - stopnje registrirane brezposelnosti v občini glede na državno povprečje;
3. za razvojno omejevana obmejna in gorsko višinska območja:
  - deleža površine gorsko višinskih območij v občini in upadanja števila prebivalstva v teh območjih;
  - deleža površine občine v obmejnem pasu glede na celotno površino v občini in ob upadanju števila prebivalstva v občini.

23. člen

(vladna uredba)

- (1) Vlada z uredbo določi vrednost meril iz prejšnjega člena in določi občine, ki ustrezajo posameznim skupinam območij s posebnimi razvojnimi problemi.
- (2) Ministrstvo, pristojno za razvoj, oziroma Agencija za regionalni razvoj spremlja podatke v zvezi z merili iz prejšnjega člena in poroča vladi.

V. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

24. člen

(podzakonski predpisi vlade)

- (1) Vlada v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona:
  1. ustanovi Svet za strukturno politiko (14. člen);
  2. sprejme uredbo o vrednosti meril iz 23. člena tega zakona in določi občine, ki ustrezajo tem merilom;

3. sprejme uredbo o podrobnejših pogojih in merilih za dodeljevanje spodbud, pomembnih za skladen regionalni razvoj in o oblikah teh spodbud (19. in 20. člen).
- (2) Vlada v enem letu po uveljavitvi tega zakona sprejme Strategijo regionalnega razvoja Slovenije.

25. člen
(podzakonski predpisi ministra)

Minister, pristojen za razvoj, v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona predpiše:

1. minimalno obvezno vsebino in metodologijo priprave regionalnega razvojnega programa (9. člen);
2. načine spremljanja in vrednotenja regionalnih razvojnih spodbud (15. člen);
3. pogoje iz petega odstavka 16. člena tega zakona, ki jih mora izpolnjevati regionalna razvojna agencija.

26. člen
(ustanovitev pokrajin)

- (1) Po ustanovitvi pokrajin so pokrajine funkcionalne ozemeljske enote za izvajanje regionalne strukturne politike in za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi.
- (2) Kot merila za določitev območja s posebnimi razvojnimi problemi se po ustanovitvi pokrajin uporabljajo bruto domači proizvod na prebivalca po kupni moči, stopnja brezposelnosti v pokrajini in drugi kazalci razvoja, značilni za Slovenijo.

27. člen
(začasna uporaba)

Do sprejema regionalnih razvojnih programov, vendar najdalj eno leto po sprejemu Strategije regionalnega razvoja Slovenije, se za določitev območij s posebnimi razvojnimi problemi in za spodbujanje njihovega razvoja uporabljajo pogoji in merila iz zakona o spodbujanju razvoja na demografsko ogroženih območjih (Uradni list RS, št. 48/90 in 12/92).

28. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati zakon o spodbujanju razvoja na demografsko ogroženih območjih (Uradni list RS, št. 48/90 in 12/92) in 13. člen zakona o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij (Uradni list RS, št. 45/95).

29. člen
(uveljavitev zakona)

Zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

DO SEDAJ IZŠLO V OKVIRU ZBIRKE DELOVNI ZVEZKI:

Letnik I, leto 1992

- št.1. Razvojno planiranje na ravni Republike Slovenije. Uredil mag. Matej More, Ljubljana, maj 1992, 59. strani
- št.2. Ocena gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije v letih 1991 in 1992 (majska analiza) z dokumentacijo, vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1992
- št.3. Slovenia in 1991 - 1992. Report on economic developments. Ljubljana, June 1992, 55 strani; (with statistical annex)
- št.4. Radej Bojan: Vrste ekonomskih inštrumentov varstva okolja in njihova uporaba. Naravni viri kot razvojni dejavnik - interdisciplinarni raziskovalni projekt trajnega razvoja. Zavod Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, Ljubljana, maj 1992, 122 strani
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila: Stane Vencelj in Jana Jevševar, 15. september 1992, 30 strani
- št.6. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v Sloveniji v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih družbenih dejavnostih na osnovi podatkov SDK iz zaključnih računov in periodičnih obračunov zavodov za prvo polletje 1992 in za leto 1991. Pripravila Jasna Kondža, Ljubljana, 7. oktober 1992
- št.7. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij gospodarstva Slovenije v prvem polletju 1992 - primerjalni prikaz po posameznih dejavnostih gospodarstva na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb za prvo polletje 1992. Pripravila Jana Jevševar, oktober 1992, 36 strani
- št.8. Selected indicators from the income statement and balance sheet by sector and by origin of capital of the Slovenian economy in January - June 1991 and 1992
- št.9. Gospodarska gibanja v letu 1992 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1993 (Jesenska analiza), vodja projekta mag. Andrej Hartman, oktober 1992, Ljubljana
- št.10. Slovenia - Economic Developments in 1992 nad the Outlook for 1993, October 1992
- št.11. Panožne prognoze na podlagi ocenjevanja perspektivne sposobnosti industrijskih podjetij za obdobje 1992 - 1995, vodja projekta dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, november 1992

Letnik II, leto 1993

- št.1. Ali so se stroški uvoza blaga resnično povečali, dr. Janez Potočnik, Ljubljana, januar 1993
- št.2. Bilanca pomembnejših prehranskih proizvodov, Božena Leonardi, Ljubljana, januar 1993
- št.3. Industrijska politika Slovenije - koncept, omejitve, možnosti in usmeritve na narodnogospodarski in sektorski ravni, dr. Pavle Gmeiner, dr. Anton Povše, Ljubljana, februar 1993
- št.4. Analiza gibanja plač in dometa ter učinkovitosti zamrznitve plač v marcu 1993, Bojan Radej, Ljubljana, marec 1993
- št.5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1992, Jana Jevševar, april 1993
- št.5.1. Lastninjenje družbenega premoženja v gospodarstvu republike Slovenije v letu 1992, Judita Mirjana Novak, maj 1993
- št.5.2. Finančni rezultati poslovanja javnih podjetij v letu 1992 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jana Jevševar, maj 1993
- št.5.3. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - Primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1992, Jasna Kondža, maj 1993
- št.5.4. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1992, Vida Brus, maj 1993
- št.6. Portfolio analiza slovenske industrije v obdobju 1990-1992, Tanja Česen, junij 1993
- št.7. Nacionalni računi Slovenije- ocena 1990-93 in projekcije 1994-97, vodja projekta Igor mag. Strmšnik, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, junij 1993
- št.8. Gospodarska gibanja v Sloveniji leta 1993 in perspektive do leta 1997 (Pomladansko poročilo), vodja projekta mag. Andrej Hartman, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, junij 1993
- št.9. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva, zavodov s področja družbenih dejavnosti ter bank in zavarovalnic v prvem polletju 1993- primerjalni prikazi na osnovi podatkov SDK iz periodičnih obračunov pravnih oseb, Jana Jevševar, Dijana Pirc, Vida Brus, september 1993
- št.10. Mesto Slovenije v svetu- mednarodne primerjave podatkov nacionalnih računov, Tanja Česen, september 1993
- št.11. Gospodarska gibanja v letu 1993 in kratkoročne perspektive gospodarstva Slovenije v letu 1994 (Jesensko poročilo), Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta mag. Andrej Hartman, november 1993

- št.12. Izhodišča za pripravo strategije gospodarskega razvoja Slovenije, dr.Janez Potočnik, november 1993

Letnik III, leto 1994

- št.1. Prebivalstvo in zaposlenost v Sloveniji na prehodu iz osemdesetih v devetdeseta leta in ocena tendenc razvoja do leta 2000, Tomaž Kraigher, januar 1994
- št.2. Analiza obrestnih mer in obresti v letih 1991 do 1993, Vida Brus, februar 1994
- št.3. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije, dr.Pavle Gmeiner, maj 1994
- št.4.1 Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Judita Mirjana Novak, maj 1994
- št.4.2. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Dijana Pirc, maj 1994
- št.4.3. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1993 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov za leto 1993, Vida Brus, maj 1994
- št.4.4. Finančni rezultati podjetij v izgubi v letih 1992 in 1993, Slavica Jurančič, junij 1994
- št.5. Prikaz cenovnih sprememb v letih 1985 do 1993 - izračun verižnih indeksov cen po sektorjih NACE klasifikacije dejavnosti, Jure Povšnar, Nataša Marzidovšek, junij 1994
- št.6. Gospodarska gibanja v Sloveniji v letu 1994 s projekcijami razvoja do leta 1998 (Pomladansko poročilo), Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta mag. Andrej Hartman, junij 1994
- št.7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije v obdobju 1990 - 1994, Janja Pečar, julij 1994
- št.8. Finančni rezultati poslovanja Zavodov s področja družbenih dejavnosti in zavarovalnih organizacij v prvem polletju 1994, Judita Novak, Dijana Pirc in Vida Brus, september 1994
- št.9. Kmetijska pridelava in odkup kmetijskih proizvodov v obdobju 1988 - 1993, Mateja Kovač, oktober 1994
- št.10. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1994 s projekcijo razvoja v letu 1995 (Jesensko poročilo), vodja projekta Tanja mag. Česen, Zavod RS za makroekonomske analize in razvoj, november 1994
- št.11. Primerjava med finančnimi rezultati poslovanja slovenskega gospodarstva za leto 1993 po zakonu o računovodstvu in po slovenskih računovodskih standardih, Judita Mirjana Novak, december 1994
- št.12. Turistični promet v obdobju 1985 - 1994 in statistični prikaz stanja turizma v Sloveniji, Petra Drobne, december 1994

Letnik IV, leto 1995

- št.1. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1994, Primerjalni prikazi na osnovi zaključnih računov za leto 1994, Judita Mirjana novak, april 1995
- št.2. Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije po dveh scenarijih v obdobju do leta 2000, dr.Pavle Gmeiner, maj 1995
- št.3. Finančni rezultati poslovanja bank in zavarovalnic v letu 1994 - primerjalni prikazi na osnovi podatkov zaključnih računov, Vida Brus, junij 1995
- št.4. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, julij 1995
- št 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1994 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance uspeha leta 1994, Judita Mirjana Novak , julij 1995
- št.6. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji v letu 1995 s projekcijo razvoja v letu 1996 (Jesensko poročilo), vodja projekta Igor mag. Strmšnik, oktober 1995
- št.7. Nacionalni programi in posebni razvojni zakoni v luči strategije gospodarskega razvoja Slovenije in vpliva na regionalni razvoj, mag. Ana Murn, Ljubljana, november 1995
- št.8. Značilnosti razvoja slovenskih regij, Janja Pečar, Ljubljana, december 1995
- št.9. Politika cenovnega nadzora v Sloveniji v letih 1991 do 1995, Nataša Marzidovšek, Ljubljana, december 1995
- št.10. Pregled posebnih razvojnih dokumentov, ki jih je sprejela država Slovenija, mag. Ana Murn, Ljubljana, december 1995
- št.11. Razmerja v slovenskem gospodarstvu v letih 1992 in 1993 v luči input - output tabel, Vesna Štraser, Ljubljana, februar 1996
- št.12. Ocena demografskih računov Slovenije 1981 - 1994, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1996

Letnik V, leto 1996

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji leta 1996 s ciljno projekcijo razvoja do leta 2000 (Pomladansko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodji projekta mag. Igor Strmšnik in mag. Alenka Kajzer
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarstva Slovenije v letu 1995 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1995), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1996
- št.3. Poslovanje bank v letu 1995, Vida Brus, Ljubljana, julij 1996
- št.4. Javnofinančne obveznosti, ki izhajajo iz dokumentov razvojnega načrtovanja in posebnih rajonih zakonov, mag. Ana Murn, Ljubljana, september 1996
- št.5. Finančni rezultati poslovanja zavodov s področja družbenih dejavnosti v letu 1995, Judita Mirjana Novak, Ljubljana, oktober 1996
- št.6. Neposredne tuje investicije v slovensko gospodarstvo in njihov razvojni potencial. Foreign Direct Investment in the Slovenian Economy and its Development Potential, Matija dr. Rojec, Ljubljana, oktober 1996
- št.7. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1995, Janja Pečar, Ljubljana, oktober 1996
- št.8. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1995 po sektorjih in regijah, Liljana Figar kot vodja, Peter Beltram, Vida Brus, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Janja Pečar, Boštjan Plešec, Jure Povšnar, Ana Sečnik, Ljubljana, november 1996
- št.9. Ocena input-output tabele Republike Slovenije za leto 1995 v tekočih in stalnih cenah, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, november 1996
- št.10. Dejavniki za povečanje konkurenčnosti slovenske predelovalne industrije s posebnim ozirom na kooperacije, razvojne raziskave in tuja vlaganja, dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, december 1996
- št.11. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji - Jesensko poročilo 1996, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, december 1996
- št.12. Slovenija in Maastrichtski kriteriji konvergence, dr. Ivo Lavrač in mag. Vladimir Lavrač, Ljubljana, februar 1997

Letnik VI, leto 1997

- št.1. Analiza gospodarskih gibanj s ciljno projekcijo do leta 2001 (Pomladansko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, junij 1997
- št.2. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1996 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1996), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1997
- št.3. Ocena kupne moči bruto domačega proizvoda na prebivalca v Sloveniji 1993-1997 in prognoza do 2005, mag. Tanja Česen, Ljubljana, julij 1997
- št.4. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1996, Janja Pečar, Ljubljana, oktober 1997
- št.5. Poslovanje bank v letu 1996, Vida Brus, Ljubljana, oktober 1997
- št.6. Uvod v kupno moč denarne enote in probleme merjenja domačega proizvoda po kupni moči, dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, november 1997
- št.7. Ocena gospodarskih gibanj v letu 1997 in možnosti razvoja v letu 1998 (Jesensko poročilo), Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, vodja projekta dr. Alenka Kajzer, Ljubljana, november 1997
- št. 8. Finančni rezultati poslovanja izvoznikov v letu 1996, Judita Mirjana Novak, Ljubljana, december 1997
- št. 9. Kazalci finančne uspešnosti gospodarjenja v letu 1996 po sektorjih, Liljana Figar kot vodja, Vida Brus, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Mateja Pečar, Jure Povšnar, Ana Sečnik, Ljubljana, december 1997
- št.10. SAM Slovenija 1996 (matrika nacionalnih računov), Ivanka Zakotnik, Ljubljana, december 1997
- št.11. Slovenija v Evropi regij - Regionalne strukture razširjene evropske zveze, mag. Igor Strmšnik, Ljubljana, januar 1998
- št.12. Globalna konkurenčnost Slovenije - Eksperimentalna ocena njenih prednosti in slabosti po metodi Svetovnega ekonomskega foruma. dr. Pavle Gmeiner, Ljubljana, januar 1998

Letnik VII, leto 1998

- št. 1. Pregled javnofinančnih prihodkov za leto 1997 (na osnovi Poročila B-2) Agencije RS za plačilni promet, Jasna Kondža, Ljubljana, marec 1998
- št. 2. Projekcije prebivalstva Slovenije 1996 - 2070, Tomaž Kraigher, Ljubljana, marec 1998
- št. 3. Sistem nacionalnih računov SAM (Social Accounting Matrix) Slovenija 1995, dr. Ivo Lavrač, Branka Tavčar, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, april 1998
- št. 4. Vladne finančne intervencije v gospodarstvu, Državne pomoči v Evropski uniji, mag. Ana Murn, Ljubljana, maj 1998
- št. 5. Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1997 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1997), Judita Mirjana Novak, Ljubljana, julij 1998
- št. 6. Slovenija v letu 1997 – ocene nacionalnih računov, Ivanka Zakotnik, Ljubljana, avgust 1998
- št. 7. Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1997 po sektorjih, Liljana Figar, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Jure Povšnar, Mateja Pečar, Ana Sečnik, Ljubljana, oktober 1998
- št. 8. Ocena četrletnega bruto domačega proizvoda Slovenije potrošna struktura 1995 – 1997, dr. Tanja Česen, Ljubljana, november 1998
- št. 9. Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1997, Janja Pečar, december 1998
- št. 10. Razvojni indikatorji za vrednotenje okoljske kakovosti gospodarske rasti, mag. Bojan Radej, februar 1999
- št. 11. Koncept in empirični rezultati merjenja nacionalne konkurenčne sposobnosti v Sloveniji za obdobje 1995 - 1998 in napovedi do leta 2002, dr. Pavel Gmeiner, Liljana Figar, februar 1999
- št. 12. Prenova regionalne politike, Igor Strmšnik, april 1999

NOVOSTI ZMAR	
Nazadnje izšlo	<p>Jesensko poročilo 1998 - Analiza gospodarskih gibanj v letu 1998 z oceno možnosti razvojev letu 1999.</p> <p>Delovni zvezki 4/98: Vlado finančne intervencije v gospodarstvu, Državne pomoči v Evropski uniji, A. Murn; 5/98: Finančni rezultati poslovanja gospodarskih družb v letu 1997 (na osnovi statističnih podatkov iz bilance stanja in bilance uspeha za leto 1997, J. M. Novak; 6/98: Slovenija v letu 1997 Ocene nacionalnih računov, I. Zakotnik. 7/98: Finančna uspešnost gospodarjenja v letu 1997 po sektorjih, Liljana Figar, Andrej Hrovat, Mateja Kovač, Judita Mirjana Novak, Jure Povšnar, Mateja Pečar, Ana Sečnik, Ljubljana, oktober 1998 8/98: Ocena četrtletnega bruto domačega proizvoda Slovenije potrošna struktura 1995 - 1997, dr. Tanja Česen, Ljubljana, november 1998 9/98: Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1997, Janja Pečar, december 1998 10/98: Razvojni indikatorji za vrednotenje okoljske kakovosti gospodarske rasti, Bojan Radej, Ljubljana, februar 1999, 11/98: Koncept in empirični rezultati merjenja nacionalne konkurenčne sposobnosti v Sloveniji za obdobje 1995 - 1998 in napovdi do leta 2002, Pavle Gmeiner, Liljana Figar, Ljubljana, februar 1999. 12/98: Prenova regionalne politike, Igor Strmšnik, april 1999</p> <p>IB revija 8-9-10/XXII: Martin Wagner : Ekonomske metode za ocenjevanje vrednosti okolja, Kritični pregled z nekaterimi primeri (I. del); M. Bevc : Kapital izobrazbe v slovenski industriji; A. Barbič : Gospodarski proizvod regijskega parka Škocjanske jame; B. Verlič Christensen : Slovenija na prelomu stoletja - kje smo in kam gremo?; A. Kajzer : Uporabnost sodobnih teorij brezposelnosti pri obravnavi brezposelnosti v Sloveniji; S. Zupančič : Luka Koper in priobalni pomorski prevoz.</p>
V pripravi	IB Review (Journal for Institutional Innovation, Development, and Transition), Vol. 2/98.
http://www.sigov.si/zmar	
NAROČILNICA	
Ime, priimek, podpis	Datum:
Naslov naročnika	DAVČNA ŠT.:
Označiti z X	Periodika
	Pomladansko/Jesensko poročilo. Letna naročnina za eno publikacijo 1,500 SIT. Analiza gospodarskih gibanj v Sloveniji s ciljno projekcijo razvoja v prihodnjih letih, ocenami nacionalnih računov in obsežno dokumentacijo.
	Spring/Autumn Report. Letna naročnina za eno publikacijo 2,000 SIT.
	InfoZMAR/IMADInfo. 1 izvod brezplačno. Koristne informacije o ZMAR. Slovensko, angleško.
	Delovni zvezki. 12 zvezkov. Objave detaljnih rezultatov analiz, podatkovnih serij in metodoloških razprav. Letna naročnina 18,000 SIT, cena za en izvod 1,500 SIT.
	IB revija. Štiri številke letno (vključuje mednarodno IB Review). Revija za strokovna in metodološka vprašanja gospodarskega, prostorskega in socialnega razvoja. Letna naročnina 8,000 SIT; enojna št. 1,600 SIT.
	IB Review (Journal for Institutional Innovation, Development, and Transition), 3,00 SIT.
	Ekonomsko ogledalo, 12 števil (vključuje letno izdajo), letna naročnina 13,500 SIT. Cena za en izvod 1,200 SIT
	Ekonomsko ogledalo - Letna izdaja. 1,300 SIT. Izbor najzanimivejših tem iz EO v preteklem letu. Dogajanje v preteklem letu na področjih, ki jih redno mesečno spremljamo v EO.
	Slovenian Economic Mirror. 13,500 SIT (including Annual Edition)
	Slovenian Economic Mirror - Annual Edition. 1,300 SIT.
Knjižne izdaje	
	Janez Potočnik, Boris Majcen: Slovenija in EU , 1996, 290 str, 2,500 SIT (v predprodaji). Koristi in stroški približevanja EU, tudi na panoni ravni. Izračuni z modelom splošnega ravnoteja.
	Pavle Gmeiner: Analiza in perspektiva deželnega rizika Slovenije , 1996, 67 str, 1,300 SIT. Avtor pri projekciji deželnega tveganja izhaja iz metode Euromoneya in projekcij gibanj do leta 2000 iz Strategije gospodarskega razvoja Slovenije. Ovrednoti posledice uresničitve Scenarija (+) in Scenarija (-) SGRS.
	F. Cimperman, A. Koar, F. Kuzmin, L. Pfajfar, B. Plešec, M. Simončič, I. Strmšnik, A. Strojani: Kvartalni ekonometrični model slovenskega gospodarstva , 1996, 164 str, 1,900 SIT. Kvartalni ekonometrični model sestavljen iz realnega, zunanjetrgovinskega in monetarnega bloka.
	Strategija gospodarskega razvoja (SGR) , 1995. Približevanje Evropi - rast, konkurenčnost in integriranje, 1,500 SIT; Approaching Europe: Growth, Competitiveness and integration, 2,000 SIT; Utemeljitev, vrednote in cilji, 750 SIT; Splošni pogoji za gospodarski razvoj, 2,000 SIT; Faktorji gospodarskega razvoja, 2,000 SIT; Prostor, okolje, socialna varnost, 1,500 SIT; Infrastruktura, kmetijstvo, industrija, storitve, 1,750 SIT; SGR Slovenije do leta 2000, 1,000 SIT.
	Strategy of the RS for Accession to the European Union, Economic and Social part , 1998, v angleščini, 2,500 SIT
	Matija Rojec: Prestrukturiranje z neposrednimi tujimi investicijami: Slovenija/Restructuring with foreign direct investment: The Case of Slovenia , 1998, 2,000 SIT
	Bojan Radej: Onesnaženje napredaj , 1994, 166 str, 1,900 SIT.
Davek	5-odstotni prometni davek v ceno še ni vključen.
Popusti	Na količino (pri naročilu večjega števila izvodov ene publikacije do 25%), za naročilo na več mesečnih zbirk (na dve zbirki 20%, in 25% za naročilo na vsaj tri) in za organe Vlade RS.
Naročilo in informacije	Mirjana Rajkovič, ZMAR, Gregorčičeva 27, 1000 Ljubljana; telefon 061-178-2143; fax 061-178-2070; E-mail: pisarna.zmar@zmar.sigov.mail.si. Naročene publikacije in račun vam bomo poslali po pošti.
Obnavljanje	Naročilo se avtomatično obnavlja za naslednje leto.
Odpoved	Pisna odpoved naročnine velja po izteku leta, za katero je bila naročnina obnovljena.